

ՉԵՆԿԱՆՈՒ

مَجَلَّةُ جَمْعِيَّةِ الْقَاهِرَةِ الْخَيْرِيَّةِ الْأَزْمِنِيَّةِ الْعَامَّةِ

ՏԵՉԵԿԱՆՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻՆ ԳԼՏՈՒԷԻ Տ.Բ.ԸՄՈՒԹԵԼՆԸ

مدیر مسئول ا. صاروخان — ۱۰ شارع عماد الدين — تليفون ۵۵۶۳۶

Ե. Տ Ա Ր Ի

Թ Ի Ի — 2

1960

Տօ՛րք. Վ.Ս.ԲԿԳԷՍ ՄԿԸՏԻՉԵՍԿ (Ph. D.)

(իր մասին կարդալ ներսը)

Ա զ ղ

- Տեղեկատուն առ այժմ կը հրատարակուի երկու ամիսը անգամ մը.
- Թղթակցութեանց, դրամական նուէրներու, գիրքերու, թերթերու և հանդէսներու առաքումները կատարել լամբագրութեանս հասցէին՝

Խմբագրութիւն Տեղեկատուի

15, Էմատ էլ Տին փողոց

Նամակատուի 717, Գահիրէ — Հեռախօս 55636

Rédaction Déghégadou

15, Rue Emad El Dine

B.P. 717, — Le Caire — R. A. U.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ն

Գերաճում — Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի Մասնաճիւղի	Էջ
	Յիսնամեակին առթիւ
	1
Տորթ. Վարդգէս Մկրտիչեան	Ա. Ալպոյանեան
	3
Դուռիթի Թոռները (քերթուած)	Յովհ. Շիրազ
	5
Մեծարանք հայ մշակոյթի սպասարկուներու	
	6
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Ամերիկայի կեանքէն	
	7
» Սփիւռքի »	
	11
Երաժշ. Զայնազրեալ, Դպրոցի ճամբան, Մօ. Ե. Յակոբեան	
	12
Հայրենի Աշխարհ	
	17
Հ.Մ.Ը.Մ.-ն ՈւՊԱՐԻ 1959-1960 Տարեշրջանի	
	Գործունէութիւնը
	Յակոբ Էփէրճեան
	21
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Թեան Գահիրէի կեանքէն	Ա. Շալեան
	23
Մարզական	

دُنيَا آدُو

مَجَلَّةُ جَمْعِيَّةِ الْقَاهِرَةِ الْخَيْرِيَّةِ الْأُرْمِينِيَّةِ الْعَامَّةِ

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԵՏՈՒՔԻ Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ

مدیر مسئول ا. صاروخان — ۱۵ شارع عماد الدین — تلیفون ۵۵۶۳۶

Ե . Տ Ա Ր Ի

Թ Ի Ի — 2

1960

Խմբագրական

Գ Ե Ր Ա Ճ Ո Ւ Մ

(Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ՍՈՒԹԻԻ)

Այս տարի, Մարտ 2ին, մեր Գահիրէի Մասնաճիւղը յիսուն տարեկան եղաւ: Հ.Բ.Ը. Միութեան հաճութեամբ եւ Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի հովանաւորութեամբ, որոշուեցաւ տարին յայտարարել Յորելեանական տարի ու մեր մասնաճիւղի հիմնադրութեան Յիսնամեակը տօնել փառաշուք հանդէսով մը, որ տեղի պիտի ունենայ ի մօտոյ:

Պօղոս Նուպար փաշա եւ իր տասնեակ մը գաղափարակիցները, 15 Ապրիլ 1906 ին հիմնած էին Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը Գահիրէի մէջ եւ կազմած էին անոր Կեդրոնական Վարչական Ժողովը, որ Միութեան Գահիրէի գործերն ալ կը վարէր:

1907 ին հիմնուած էր Միութեան առաջին մասնաճիւղը՝ Աղքատաւորիա: Անոր հետեւած էին Մանչեսթրի եւ Պոսթօնի մասնաճիւղերուն հիմնադրութիւնը: 30 Ապրիլ 1909ին միայն երեք մասնաճիւղեր ունէր Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, ամբողջ աշխարհի մէջ:

Գահիրէի գործերը շատցած էին եւ Կեդրոնական Վարչութիւնը այլեւս չէր կրնար հասնիլ նաեւ բոլորովին տեղական

ընոյթ ունեցող աշխատանքներուն: Հետեւաբար 2 Մարտ 1910 թուակիր հրաւիրագրով եւ Կեդրոնական Վարչական Ժողովի փոխ-Ատենապետ Երուանդ Աղաթօն պէյի, Գանձապետ՝ Մկրտիչ Անդրանիկեանի եւ Ատենադպիր Վահան Մալէզեանի նախաձեռնութեամբ հիմը դրուեցաւ Գահիրէի մասնաճիւղին:

Այն ատեն սովորութիւն էր, մասնաճիւղին գործերը վարելու համար, կազմել Մասնաժողով մը նշանակովի, Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ: Այս պաշտօնը յետոյ անցաւ Երջանակային յանձնաժողովի, իսկ այժմ, տասնեակ տարիներէ ի վեր ուղղակի մասնաճիւղին անդամական ընդհ. ժողովն է որ կ'ընտրէ իր մասնաժողովը:

Գահիրէի առաջին Մասնաժողովին կազմն էր հետեւեալը. — Տեարք՝ Միհրան Ղազարոսեան — ատենապետ, Անտոն Գալպեան — Բ. ատենապետ, Հայկ Ինայեքեան — ատենադպիր, Միքայիլ Փափագեան — Բ. ատենադպիր, Տիգրան Հանգլեան — հաշուեքննիչ, Զարմայր Զատեան — գանձապետ, Տաթ. Աբրահամ Տեր Մարգարեան — խորհրդական, Էման Պրեարա — խորհրդական, Կարապետ Թրեանց — խորհրդական: Այս մասնաժողովը գործեց մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 1918:

Յաջորդաբար ատենապետութեան ամօրը զբաւեցին՝ Տաթ. Նազարեք Բեյեան

եան, Տիար Հայկ Ինայեթեան, Յարութիւն Քեմհանեան, Գր. Տեր-Միխայէլեան, Յովհաննէս Աեֆեսեան, Կարապետ Պազալեան, Մարտիրոս Պալեան, Տիգրան Պէյ Պահասրեան, Յովսէփ Պչաֆեան, Արմենակ Սանճալեան, Կարպիս Շալեան, Գրիգոր Գարբիճեան, Լեւոն Տանեան, Յովհաննէս Քեհեանեան, Յակոբ Քեփեֆեան, Յարութիւն Մարգարեան, Արժ. Պետրոս Քննյ. Ֆերեհեան, եւ Հայկազուն Քիւրճեան:

Աւելորդ չըլլար յիշել որ Մասնաժողովի րևտութեան յաջորդող տարին, Միութեան երեք մասնաճիւղերուն թիւը բարձրացաւ 37ի, իսկ 1917 վերջը՝ 61ի, 3947 անդամներով:

Այսօր Հ. Բ. Ը. Միութեան Մասնաճիւղերուն ընդհանուր թիւն է 218, 20000 անդամներով:

Միութեանս 1913ի եւ 1931ի Ոսկեմատեաններու մէջ մանրամասնօրէն ներկայացուած է Գահիրէի մասնաճիւղին, ինչպէս եւ բոլոր մասնաճիւղերու գործունէութիւնը: Հպարտանքով կարելի է հաստատել որ, սկիզբի շրջանին իսկապէս առաջին տեղը զբաղեցնէր եւ նոյնիսկ բոլոր մասնաճիւղերուն օրինակ հանդիսացող Գահիրէի Մասնաժողովը, շնորհիւ իր 700է աւելի գիտակից եւ զոհաբերող անդամներուն. կը շարունակէ իր գործունէութիւնը միշտ նոյն թափով ու ծաւալով, հակառակ կարգ մը վերիվայրումներու: Եգիպտական Յեղափոխութենէն յետոյ, նոր օրէնքներու տրամադրութեանց համաձայն, մեր Մասնաժողովը դարձած է անկախ կազմակերպութիւն, պահելով Ոգեկան եւ Բարոյական կապը, մեր Միութեան Կեդրոնին եւ բոլոր մասնաճիւղերուն հետ:

Պարզ թուումը այն օգտաշատ գործունէութեան, զոր ունեցած է Գահիրէի մասնաժողովը յիսուն տարիներու ընթացքին, պիտի լեցնէր էջեր: Յիշենք միայն քանի մը յատկանշական իրողութիւններ: Մասնաժողովը, առաջին օրէն նուիրուած է անդամական արշաւի, եւ ջանացած է անդամագրել Գահիրէի Հայութեան եթէ ո՛չ ամբողջութիւնը, գէթ մեծագոյն եւ

գիտակից մասը, իրեն գործակից ունենալով Տիկնանց յանձնախումբեր, որոնք ցարդ անձնուիրութեամբ կը գործեն: Մասնաժողովը, անցեալին մէջ կազմակերպած է դաշտահանդէսներ, տարեդարձներու եւ յոբելինական հանդէսներ, նուիրատուութեանց, Որբերու Կիրակիի, Մշակոյթի հանգանակութիւններ, ինչպէս եւ ընտանիքներու մէջ զետեղած զանձանակներ, քաջալերելով այսպէս այլասիրական, մարդասիրական եւ եղբայրական օժանդակութեան զգացումը մեր նորահաս սերունդին մօտ: Ան անտարբեր չէ մնացած Շիրակի աղէտեալներու եղբայրական կոչին հանդէպ, իսկ հանրութիւնը միշտ մեր Միութեամբ հետաքրքրած է իր զանազան բարականդի հրատարակութիւններով:

1917ին մեր մասնաժողովը ճիմնած է Կեդրոնական Հանդերձարանը, որ գործած է մինչեւ 1920 եւ որմէ օգտուած են Բօթ Սայիտի մեր գաղթակայանի ապաստանեալները, որբերու, որբուհիներու ինչպէս եւ տարագիրներու բազմութիւններ, որոնք ապահովութիւն գտնելով արեւաշող նեղօսի հիւրընկալ ափերուն վրայ, փրկուած էին այլեւս զիրենք հալածող ահաւորագոյն աղէտներէ:

Յիշենք նաեւ 1928ին ճիմնուած Ռբուհիներու Կայանը, զոր կազմակերպեց մեր Մասնաժողովը Շուպրալի մէջ — Տարամալլի փողոց — ուր հիւանդ կամ անգործ որբուհիներ ապաստան կը գտնէին մինչեւ իրենց ապաքինումը կամ գործի վերսկսումը:

Ինչպէս վերը ըսուեցաւ, համաձայն 1956ին հրատարակուած Թիւ 384 Օրէնքին, մեր Միութիւնը Օժտուեցաւ նոր կանոնադրութեամբ մը, որ վաւերացուած է մեր Պետութեան, Հանրապետական Կառավարութեան կողմէ, եւ այս պարագան պաշտօնաթերթին 15 Յունուար 1959 թիւին մէջ յայտարարուած:

Ըստ այս կանոնադրութեան, մասնաժողովս անկախ ըլլալով հանդերձ, իր ազգային ծառայութեան ուղղութիւնը կը պահէ ու կը հետեւի մեր մեծ առաջնորդներու՝ Պօղոս Նուպարի, Եագուպ Արթինի եւ այլ փառայիղ դէմքերու գործելակեր-

պին, հաւատարմօրէն ծառայելով հայ ժողովուրդին եւ զինքը մարդասիրաբար հիւրընկալող եղբայրական եզրպտոսի պետութեան ու անոր ազնիւ ժողովուրդի շահերուն:

Այսպէս, Յեղափոխական կառավարութեան կը պարտինք արտօնութիւնը մեր պարբերականին՝ «Տեղեկատու»ին, զոր կը հրատարակենք պարբերաբար:

Կազմեցիւք մեր Երեսաստղաց Մշակութային Մարմինը, որուն շարքերուն մէջ կը խտանայ մեր երկսեռ երիտասարդութիւնը, եւ որուն համար ամէն շաբթու հայագիտական դասալսօսութիւններ կը սարքենք, մեր նոր սերունդին ազգային ոգին վառ պահելու մտահոգութեամբ:

Կազմակերպեցիւք մեր մեծանուն փոխնախագահ Եագուպ Արթին փաշայի անուն մեր գրադարանը, մեր դպրոցականներուն եւ ուսումնասէր անդամներուն համար: Ուրախ ենք տեսնելով գրադարանի վայելած յաջողութիւնը եւ գուրգուրանքը ամէն կողմէ: Այս տարի ամառնային արձակուրդին 120է աւելի երկսեռ անդամներ օգտուեցան այս նորաբաց գրադարանէն:

Շինեցիւք հոյակապ Մարգարան մը Հելիոպոլսոյ մէջ, որուն հարտարպետը՝ Յարութիւն Մարգարեան, 1955 - 1958 տարիներու մասնաժողովիս բազմարդիւն ատենակետը, մեծ նուիրումով աշխատեցաւ իրականացնելու համար այս տեսակ հանրօգուտ եւ անմիջական ու անհրաժեշտ հաստատութիւն մը՝ Հ.Մ.Ը.Մ - ՆՈՒՊԱՐ մարզավայրը:

Մասնաժողովիս անդամները ո՛չ միայն իրենց լաւագոյն ջանքերը տրամադրեցին ի սպաս այս գործին, ինչպէս Տեառք Լեւոն Իշխանեան, Հրանդ Գութնուեան, Վահէ Ճազմատարեան, այլ եւ նիւթապէս ալ լայնօրէն օգնեցին ձեռնարկին, ինչպէս Մրհրան Էթմէքեան եւ Ջաւէն Քէսէճեան: Ուրախ ենք յայտնելու այս առնչութեամբ որ մեր ձեռնարկին օգտակարութիւնը գնահատող հայկական հաստատութիւններ, ինչպէս Նասիպեան, Ա. Կոկանեան, Նասիպ-Քորգոմ տունները եւ յարգելի ազգայիններ ինչպէս Աւետիս Չազրեան, Պերճ Դանիէլեան, Յակոբ Չայլագեան, Մակարոս Էթմէքեան, Միհրդատ Պոյաճեան, Պերճ

ՏՈՒՔԻՍ ՎԱՐՊԳԷՍ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ (Ph.D.)

Գրեց ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՅԱՃԵԱՆ

Ծնողքը տեսնելու եւ Հայաստան այցելելու նպատակաւ իր կատարած ճամբորդութեան աւթիւ անցեալ շաբթու Եզրպտոս այցելեց Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան, որ բարերար անդամ է Հ.Բ.Ը. Միութեան եւ Ատենակետը անոր Կրթական Յանձնաժողովին եւ անդամ Վարչական Խորհուրդին, այսինքն Վերին Մարմինին:

Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան, ինչպէս ծանօթ է բոլոր Բարեգործականի գործերով շահագրգռուողներուն, 1951ին, 75,000 տոլարի նուիրատուութեամբ մը հիմը դրաւ Մկրտիչեան Հիմնադրամին, համալսարանական ուսանողներու օգուտին համար:

Այս առաջին նուիրատուութեան վրայ, ամէն տարի աւելցնելով որոշ գումարներ, Տոքթ. Մկրտիչեան, այսօր հիմնադրամը հասցուցած է պատկառելի քանակի մը, որ կը մօտենայ Կէս Միլիոն տոլարի, կարգ մը կարգադրութիւններով, որոնք չեն հրապարակուած տակաւին: Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեանի մեծութիւնը եւ հետեւաբար

Եագուպեան, Լեւոն Տաճեան, Յովհաննէս Քէհեանեան լայնօրէն սատարեցին մեզի նիւթապէս եւ թէ՛ բարոյապէս:

Մասնաժողովս որոշած է այս տարի իսկ, անկախաբար կտակներու պարտադրութիւններէն, հիմնել կրթական Ֆոնտ մը, որմէ պիտի օգտուին եզրպտական համալսարան մտնել փափաքող ուսանողներ, ինչպէս եւ Գալուստեանի մէջ իրենց երկրորդական ուսման պատրաստուող դպրոցականներ:

Ահա այսքան բեղուն եւ դեռ շատ կարելիութիւններով ալ հարուստ մեր մասնաճիւղին Յիսնամեակն է որ կը տօնենք այս տարի:

Մեր բոլոր անդամները, ինչպէս եւ համակիրները, հպարտանքով պէտք է շարժին, արժանավայել կերպով տօնակատարելու համար զայն՝ մեր հասարակութեան ընձայելով յիշատակելի դրուագ մը եւս մեր մեծ Միութեան կենսափառքէն:

օրինակելի ազնուութիւնը հոն է որ, երբ աննշան գումարներ ստանալու համար, եկեղեցիին ժամկոչէն մինչեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը զարժման մէջ կը մտնեն եւ հազար աղաչանքներ ու զովեստներով կը փառաբանեն մեր բարերարները, Տոքթ. Մկրտիչեան, առանց սպասելու որեւէ թելադրութեան եւ խնդրանքի, բարի օր մը ինքնաբերաբար տուած է առաջին գումարը՝ խոստանալով զայն աւելցնել հետեզ հետէ: Եւ ան իրապէս գործադրած է իր առաջադրութիւնը, գրեթէ ամէն տարի բաւական պատկառելի գումարներ աւելցրնելով իր կազմած հիմնադրամին վրայ, առանց երբէք սպասելու զովեստներու կամ խնկարկութեան: Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան չափազանց համեստ՝ առանց ազմուկի այս պատկառելի նուիրատուութեամբ կը ներկայանայ իբրեւ տիպար մը համեստութեան եւ ազնուութեան, որմէ օրինակ պէտք է առնեն ուրիշներ, մանաւանդ ապագայ երիտասարդ սերունդներ:

Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան ծնած է 1893ին Եւրոպական Թուրքիոյ Ռոստոսթօ կամ Թէքիր Տաղ, Մարմարայի եզերքը գտնուող Երզնիսի հայաշատ քաղաքը: Զաւակն է Մկրտիչ Մարտիրոսեանի, ատաղձագործ արհեստաւորի մը. իսկ մայրը՝ Արաքսի, աղջիկն էր Կարապետ Թէքրիպաշեանի որ Ռոստոսթօյի մէջ ծանօթ անձնաւորութիւն մըն էր եւ հետքքրուած թատրոնով, եւ որ կազմած էր թատերախումբեր, որոնց ինք սատարած էր նաեւ նիւթապէս: Այս թատերախումբերուն իր մասնակցութիւնը բերած էր Տոքթ. Մկրտիչեանի մեծ մայրը՝ Տիկին Նեկտար Թէքրիպաշեան:

Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան, իր մանկութիւնը եւ պատանեկութիւնը իր ծնընդավայրին մէջ անցնելէ ետք, եկած է Կ. Պոլիս, ուր արդէն փոխադրուած էր Կարապետ Թէքրիպաշեան իր երեք աղջիկներով, որոնցմէ մէկը ուսուցչուհի էր Կ. Պոլսոյ թաղային վարժարաններու մէջ եւ տեսակ մը խնամակալ էր պատանի Վարդգէսին, որ կուգար իրենց քով, իր ուսումը շարունակելու համար: Վարդգէս կը մտնէ Կ. Պոլսոյ Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանը, որուն շրջանը կ'աւարտէ յաջողութեամբ:

Իր ուսանողական շրջանին իսկ ունէր լուրջ նկարագիր մը եւ հանդարտաբարոյ ընթացք:

1912ին շրջանաւարտ կ'ըլլայ Կեդրոնականէն՝ ատանալով այդ վարժարանին մէջ հայադրոշմ դաստիարակութիւն մը, որուն մասնաւոր նկարագիրը հաստատուած է հայ կրթութեան պատմութեան մէջ, եւ որով կը զանազանուէին Կեդրոնականցիները միւս հայ վարժարաններու ուսանողութենէն: Կարճ ժամանակ մը ուսուցչութիւն ընելէ ետք, հագնել շոգենաւի դրամը հայթայթած, կը մեկնի Ամերիկա, ուր ոտք կը կոխէ (1913) զրպանը միայն երեսուն տոլար ունենալով: Երկու տարի կ'ուսննայ տառապագին կեանք մը՝ թէ ապրուստի հոգ ունենալով եւ թէ համալսարան մտնելու պատրաստուելու համար պարտաւորուած ըլլալով աշխատելու:

1915ին կը մտնէ Գորնել համալսարանը, որուն շրջանը չորս տարիէն լրացրնելով 1919ին կ'ստանայ Քիմիաբանութեան Պսակաւոր Արուեստից տիպոսը: Վարդգէս իր ուսումը կը շարունակէ նոյն համալսարանին մէջ եւ կ'ստանայ՝ 1923ին Տոքթոր Փիլիսոփայութեան տիւտոսը եւ նոյն տարին պաշտօնի կը կոչուի Ամերիքըն Սայանամիտ Ընկերութեան Ուորըք, Նիւ Ճըրզիի աշխատանոցին մէջ: Վարած է նոյն հաստատութեան մէջ պատասխանատու պաշտօններ եւ երկրագործութեան քիմիական ճիւղին՝ թէքնիքական հետազօտութեանց բաժինը:

Տոքթ. Մկրտիչեան հեղինակն է Թհր Բէմիսթրի ավժրկանիք Սայօսը կըն գիրքին, եւ որ հրատարակած է Ռէյնհոլտ Հրատարակչական Ընկերութիւնը, 1947ին: Քիմիաբանութեան նիւթերու շուրջ յօդուածներ գրած է Ինսայքլոփետիա Պրիթանիքային նոր հրատարակութեանց համար: Իր հեղինակած առաջին պատկառելի հատորին յաջորդեց նոյնքան ստուար հատոր մը (1500 էջ), որ Գործարանաւոր Քիմիաբանութեան վրայ կը խօսի եւ որուն վրայ աշխատած է վեց տարի: Այս հատորն ալ հրատարակուած է Ռէյնհոլտ Հրատարակչական Ընկերութեան կողմէ, որ Ամերիկայի ամենամեծ հրատարակչականներէն մէկն է:

Տոքթ. Մկրտիչեան վերին աստիճանի

ԴԱԻԻԹԻ ԹՈՌՆԵՐԸ

Կը պարծենամ հայրենիքիս անցեալովը,
 Նրանք լիքն են, ինչպէս երկինքն Արարատեան,
 Դարեր վառուող յաղթանակի լոյս աստղերիվ,
 Անուններով հերոսական:

Կը պարծենամ յաղթ աղեղովիւ իմ նախահօր,
 Սուրբ անունովը հայոց Հայկի տիտանական,
 Որ պսակուած է հանց Մասիսն այս ալեւոր,
 Փառքի թագով յաւերժական:

Կը պարծենամ հայոց հոգւոյ լոյս գանձերով,
 Մատեններով մագաղաթեայ աղօթքների,
 Յաւիտեան նոր երգի Գողթան հին քնարով,
 Անմահ ու սուրբ դուստների:

Կը պարծենամ Դաւթի թրով կայծակնեղէն,
 Որ շառաչեց դաւերի դէմ տէրունական,
 Որ մէջք տուեց, դարձաւ երկրիս վէմ ապաւեն,
 Եւ պիտ' շողայ հուրն յախտեան:

Կը պարծենամ և թռուներով Դաւթի անմահ,
 Որ ձիերն են այսօր սանձում հուր հողմերի,
 Որոնց ամէն ոտնահետքը երկրի վրայ
 Գերեզմանն է ոտխների:

Եւ ես ջմահ կը պարծենամ երկրէ երկիր,
 Իմ ժողովո՛ւրդ, քո անունով և վեհ ու հեղ,
 Թող քանդակեն այս ինձ իբրեւ տապանագիր՝
 Կը պարծենամ, որ հայ եմ ես:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԻՐԱԶ

համեստ եւ պարզ նկարագրով անձ մըն է: Իր գլխաւոր մտածումն է ուսման ծարաւի՝ կարօտ ուսանողներուն օգնելու կարելիութիւն ընծայել եւ խնայել անոնց այն դժուարութիւնները, որոնց ինք անձնապէս ենթարկուած էր: Իբրեւ ճշմարիտ Հայ եւ մեծ հայրենասէր՝ նոր սերունդին գեղեցիկ օրինակ մը պէտք է հանդիսանայ անոր կեանքը, վասնզի ան իր յաջողութեան մէջ չէ մոռցած իր ազգը, իր հարազատ լեզուն, որ սքանչելի կերպով պահած է՝ հակառակ

47 տարիներէ իվեր Ամերիկա բնակելուն եւ անթերի եւ մաքուր հայերէն մը գրելով եւ խօսելով, լիք կը մնայ այն թեթեւամիտներէն, որոնք մեր լեզուն անզլ. բառերով եւ անգլիաբանութիւններով կ'աղծատեն: Ան պաշտամունք ունի Հայուն, Հայաստանին եւ ինչ որ հայկական է եւ իր գոհարբութեամբ կը ձգտի Հայ ժողովուրդի բարձրացման, մարդիկ պատրաստելու գործին նուիրելով իր բոլոր ճիգերը: 30 Սեպտ. 1960 ԱՐՇԱԿ ԱԼՊԹԱՃԵԱՆ

ՄԵԾԱՐԱՆՔ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՍՊԱՍՊԻԿՈՒՆԵՐՈՒ

Յիսուսակի հանդես նուիրուած
ԵՂԵՇԷ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԴՈՒՐԵԱՆԻ
ԾՆՆՊԵԱՆ 100 ամեակին

Բարձր հովանաւորութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա. Ամենայն Հայոց Հայրապետին, Յունիս Յի գիշերը, Նիւ Եորքի Ս. Գր. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Սրահի մէջ տեղի ունեցաւ յիշատակի հանդէս մը, նուիրուած Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Երանաշրնորհ Եղիշէ Արք. Դուրեանի ծննդեան 100 ամեակին առթիւ: Հանդէսը, որուն ներկայ էր խուռն բազմութիւն մը, կազմակերպուած էր Եկեղեցւոյ Մշակութային Մարմինին կողմէ, որ պատրաստած էր նաեւ յորս էջնոց ճաշակաւոր յայտագիր մը, հանգուցեալ սրբազանին կենսագրական գիծերով ու նկարովը ճոխացած:

Հանդէսը բացուեցաւ Գեր. Մամբրէ Արք. Գայֆայեանի աղօթքով: Խօսեցան. Կարէն Քճն., նիւթ ունենալով Դուրեանի կեանքը. Միւռոն Վրդ. Կրճիկեան՝ Դուրեանի իրրեւ Եկեղեցական եւ Անդր. Փոլատեան Դուրեանի գրեան վաստակը: Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերին Առաջնորդարանի «Կոմիտաս» երգչախումբը, Տեարք Մանուէլեան եւ Փոթուրեան, ընթերցու մնեցողով:

Վեհափառ արտասանեց փակման խօսքը. ծանրանալով մանաւանդ Դուրեան Սոո.ի առարկինութեանց եւ հոգեկան ուժին. որոնք էական աշխատանքներ են ամէն ճշմարիտ Եկեղեցականի համար:

Յարգանքի երեկոյ ի պատիւ գրագիտուհի
Չ. Գ Ա Լ Է Մ Ք Ե Ա Ր Ե Ա Ն Ի

Վաստակաւոր գրագիտուհի Տիկին Չ. Գալէմբարեանի ծննդեան 85ամեակին առթիւ, Նիւ-Եորքի Ս. Գր. Լուսաւորիչ Եկեղեցիի մշակութային մարմինը, ծափահարելի մտածումը ունեցաւ գրական երեկոյթ մը սարքելու, որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ Տին Եկեղեցւոյ սրահին մէջ: Հաւարոյթին նախագահեց Ամերիկահայոց բարեխնամ Առաջնորդ Գեր. Տ. Սիոն Արք. Մանուկեան: Յաջորդաբար խօսք. առին Տիկին Մառի Դաւիթեան, Բենիամին Նուրիկեան եւ Մարտիրոս Սարգիսեան, որոնք ներկայացուցին գրագիտուհիին կեանքը եւ ազգին մատուցած ծառայութիւնները Պոլսոյ թէ Ամերիկայի մէջ:

Գործադրուեցաւ Գեղ. կոկիկ յայտագիրը մը: Գնահատական եւ շնորհաւորական աւուր պատշաճի խօսքեր ըրին Գեր. Մամբրէ եւ Սիոն Սրբազանները: Կարդացուեցաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Նախագահ Տիար Ալէք Մանուկեանի եւ Տիար Վահան Բիւրքեանի շնորհաւորական հեռագիրները:

Տիկին Գալէմբարեան իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնեց այս մեծարանքին համար եւ զայն նկատեց «Յարգանք մը Հայ Մշակոյթին եւ Քաջալերանք Հայ Դպրոցին»:

Ն. Վ. Ծ Ի Ր Ա Ն Ա Ի Ո Ր
Ա Ղ Ա Ճ Ա Ն Ե Ա Ն

Ն.Վ. Ծիրանաւոր Աղաճանեան, որ ցարդ Հաւատոյ Տարածման ժողովի դեր-Տեսուչի տիտղոսը ունէր, Ս. Բահանայապետին կարգադրութեամբ Ընդհանուր Տեսուչ նշանակուած է, փոխան ծիրանաւոր ՊիՌՆԴԻԻ, որ վախճանած է:

Կիրակի, 24 Յունիս, Լիբանանի բոլոր Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցիներու մէջ եղան գոհաբանական մաղթանքներ եւ պատարագներ մատուցուեցան, Կաթողիկոս-Պատրիարք Աղաճանեան Ծիրանաւորին, եպիսկոպոսական օժման քրսան եւ հիւզամեակին առթիւ: Աշրաֆիէի պատրիարքական մատարան մէջ, պատարագեց եւ քարոզեց Արհիպատիւ Պաթանեան Արքեպիսկոպոս: Սրբազան երգեցողութիւնը կը կատարէր Կիլիկիա երգչախումբը: Այս առիթով պատրիարքական ընդհ. փոխանորդ Սահակ Եպիսկոպոս Կոզեան, պատարագեց եւ քարոզեց Պուրճ - Համուտի Ս. Փրկիչ Եկեղեցիին մէջ:

Կրօնական համանման հանգիստութիւններ եղած են նաեւ Չմառու վանքին ինչպէս եւ Չահլէի, Այնճարի եւ Մրուժի Եկեղեցիներու մէջ, Վսեմապատիւ Ծիրանաւորին բարօրութեան եւ յաջողութեան համար:

ՊԱՏՈՒԵԼԻ ՎԱՅԱՆ ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

Ընթացիկ տարւոյս Օգոստոս ամիսէն սկսեալ, Գահիրէի Հայ Աւետարանական ժողովական եկեղեցւոյ հովիւն է Պատուելի Վահան Թուֆիկեան, երիտասարդ հոգեւորական մը, օժտուած իր կոչման համապատասխան ուսումով եւ զարգացմամբ:

Մնած է 1935 ին, Բէսապի էքիզ-Օլուզ

գիւղը: Իր նախնական եւ երկրորդական կրթութիւնը ստանալէ յետոյ, հետեւած է Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի եւ Մերձ - Արեւելքի Աստուածաբանական ձեւարանի դասընթացքներուն, որոնք 1959ին աւարտելով ստացած է Պսակաւոր Արուեստից (B.A.) եւ Պսակաւոր Աստուածաբանութեան տիտղոսները: Նոյն տարին վարած է Դամասկոսի Հայ Աւետ. եկեղեցւոյ հովիւի պաշտօնը ինչպէս եւ վարժարանի տնօրինութիւնը: Ամուսնացած է հայու հիի մը՝ Օր. Ժիւլիէթ Նազարեանի հետ:

Յաջողութիւն կը մաղթենք յարգելի պատուելիին, եւ կը յուսանք որ իր պաշտօնավարութեան շրջանը պիտի ըլլայ ամէն կերպով արդիւնաւէտ եւ բեղմնաւոր:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՐՄԻՆԵՐՈՒՆ ԱՅՅՐ ՎԵՉԱՓԱՌ ՉԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Հ.Բ.Ը. Միութեան Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովի անդամները, Մայիս 25ին, բարիգալուստի պաշտօնական այցելութեան գացին Ամենայն Հայոց Հայրապետին: Այս առիթով, խնդրեցին Վեհափառ Հայրապետէն որ Յրէզնոյի մէջ գումարուելիք 46րդ Պատգամաւորական ժողովին պատուոյ հիւրը ըլլայ:

Նոյնպէս Միութեան Նիւ Եորքի Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբի անդամուհիները բարի գալուստի այց մը տուին Վեհին եւ արժանացան Անոր օրհնութեան:

Իսկ «Յուշարար»ի խմբագիրը պաշտօնապէս մասնակցեցաւ Վեհափառին հայ մասուլի տուած ասուլիսին:

Ֆրեկցօ — Գալիֆոռնիա. —

Հ.Բ.Ը. Միութեան Ամերիկայի Երջանային 46րդ Պատգամաւորական ժողովի առաջին նիստը բացուեցաւ 1960 Յուլիս 1ին, Ոււրբաթ առաւօտ, ժամը 10ին, Յրէզնոյի Հասիէնտայ պանդոկին մէջ, Ներկայ էին 138 պատգամաւորներ, որոնք կը ներկայացնէին Արեւելեան եւ Արեւմտեան նահանգներու Մասնճիւղերն ու Տիկնանց Օժանդակ Մարմինները: Համագումարը ունեցաւ չորս նիստ եւ փակուեցաւ Եարաթ երեկոյ, Յուլիս 2ին, ժամը 5ին: Համագումարի բոլոր նիստերուն ներկայ եղաւ Միութեան Նախագահը՝ Պ. Ալեք Մանուկեան: Վեհափառը, Լոս Անճէլըսէն հետեւեալ շնորհաւորական հեռագիրը զրկած էր, համագումարի նախագահութեան. —

«Սիրով կ'ողջունենք ձեր ազգօգուտ մեծ կազմակերպութեան տարեկան Համագումարը, մաղթելով լիակատար յաջողութիւն ձեր աշխատանքներուն:

«Բարեաց շնորհատու Տէրն մեր Ամենակարող թող լուսաւորէ ձեր ուղին եւ առաջնորդէ ձեզ բոլորդ սիրոյ, միութեան եւ Հայ ժողովուրդի գերագոյն շահերուն գիտակցութեամբ»:

Ժողովականները յոտնկայս եւ խան-

դավառ ծափերով ընդունեցին Վեհափառ Հայրապետին բարեմաղթական հեռագրին ընթերցումը:

Նիւ Եոթի.— Մարտ 29ին, Նիւ Եոթի աշխարհահռչակ ՈւսւտորՖ Աթորեայ պանդոկին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Տիկնանց նորաձեւութեանց ձեռնարկը, մասնակցութեամբ 400 հայ տիկիններու և օրիորդներու: Ձեռնարկին ներկայ էր նաեւ երգչուհի Քէյ Արմէն: Արլին Փըրէնսիս իր ուրախութիւնը յայտնեց իր ազգակիցներուն մէջ զսուսելուն համար:

— Հ. Բ. Ը. Միութեան Նիւ Եոթի Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբը, իր այս շրջանը փակեց Մայիս 18ին Մայրերու Օրուան նուիրուած ճաշկերոյթով, որ տեղի ունեցաւ Հայաստանեայց Ս. Խաչ եկեղեցւոյ սրահը:

Տարուան Պատուոյ Մայր ընտրուեցաւ Տիկին Ճան Պոյաճեանը, որ Յանձնախումբին Որբախնամ Մարմինին անդամակցած է առաջին օրէն և երկար ատեն ծառայած է որպէս Վարչութեան անդամ: Մայր է երեք զաւակներու:

Ժողովի ընթացքին, Գանձապահ Տիկ. Մ. Լ. Պալեօզեան տեղեկացուց թէ Տիկ. Չապէլ Գարակէօզեան՝ Ընկերային Մասնաշութեան Ֆոնտին նուիրած է 500 տոլար, իսկ Տիկ. Տօլըրէս Զօհրայ՝ 1000 տոլար Բարեգործականի նպատակներուն համար:

— Յունիս Յին, Վեհափառ Հայրապետը, իր շքախումբով այցելութիւն տուաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան վաստակաւոր վեթերանին՝ Վահան Քիւրքճեանին, որ քանի մը ամիսներէ իվեր անհանգստութեան պատճառաւ արգելափակուած է տունը:

Վեհափառ օրհնեց ձերունազարդ հանրային գործիչն ու մատենագիրը և իր բարձր գնահատանքը յայտնեց ազգին մատուցած ծառայութեանց համար:

— Վեհափառ Հարուըրտ Համալսարանի կողմէ, Յունիս 14ին հիւրասիրուեցաւ շքեղ ճաշկերոյթով մը, որուն ներկայ էին Աստուածաբանական վարժարանի և Միջին Արեւելեան Ուսմանց դասախօսները Իսկ Յունիս

16ին, Վեհափառ իբրեւ հիւրը Հարուըրտ Համալսարանի Նախագահ Նէյթըն Քիւսի, մասնակցեցաւ Համալսարանի 309րդ շրջանաւարտից թափօրին, իր շքախումբով:

— Մայիս 31ին, Վեհափառը այց մը տուաւ Տէր և Տիկին Յարութիւն Հազարեանի տուն-թանգարանը: Տիկին Հազարեան, որ այս տարուան սկիզբը 277 կտոր ձեռագիրներ նուիրած էր Երեսանի Համալսարանին, այս անգամ ալ 31 կտոր զանազան գործեր — սրբազան անօթներ, եկեղեցական սպասներ, եւայլն — նուիրեց Մայր Աթոռի Խրիմեան Թանգարանին:

— Նիւ Ինկլէնտի Հ. Բ. Ը. Միութեան Մասնաժողովի նախագահ և Ամերիկեան բանակի Զօրավար Սարգիս Զարդարեան Վեհ. Հայրապետին յանձնած է 25.000 տոլար, Հայաստանի սրբավայրերէն Գեղարդի Վանքին բարեզարդման համար: Վեհափառ Ս. Գր. Լուսաւորչի Ա. կարգի պատուանշանով պատուած է յարգելի նուիրատուն:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովի ճակեհոյթը ի պատիւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին.—

Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդր. Վարչութիւնը, Յունիս 3ին, Ուրբաթ՝ կէս օրին, Էմփայր Բլըպի շքեղ սրահներուն մէջ, փառաւոր ճաշկերոյթով մը մեծարեց Ամերիկահայութեան օրհնաբեր այցելու Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն. Ս. Օձնթիւն ՎԱԶԳԷՆ Ա. Կաթողիկոսը: Իբրեւ պատուոյ հիւր Վեհափառի շքախումբի մէջն էին Ամերիկահայ թեմի բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Սիշն Մանուկեան, Վրաստանի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպիս. Տէր Ստեփանեան, Վեհափառին գաւազանակիր Եղիշէ Վրդպ. Սարգիսեան, և Մայր Աթոռի Դիւանապետ Հայկ Առաքելեան:

Ճաշկերոյթին ներկայ էին Միութեանս Պատուակալ Նախագահ Տիար Արշակ Գարակէօզեան, Նախագահ Տիար Ալէք Մանուկեան, փոխ. Նախագահներ Յ. Յ. Թուրուքեան և էտ. Կիւլպէնկեան, Վեր. Ա. Ա.

Պետիկեան, Տիկ. Մ. Յովսէփեան, Օր. Լիլա Գարակէօզեան, Տեարք՝ Չարլզ Գարակէօզեան, Տիգրան Սմարեան, Ռիչըրտ Տօրիան, Տիգրան Պօյաճեան, Երուանդ Աղաճանեան, Յակոբ Տէրաշէրեան, Վարդգէս Մկրտիչեան, Երուանդ Մովեան և Ռապրթ Մովեան:

Նախագահ Տիար Ա. Մանուկեան ողջունեց Վեհափառը ի դիմաց Հ.Բ.Ը. Միութեան. Տիար Պօյաճեան իբրև խօսնակ կեդրոնական Վարչութեան, հակիրճ անդրադարձում մը ըրաւ Հայաստանեայց Եկեղեցոց պատմական դերին մեր ազգային կեանքին մէջ, ինչպէս նաև Հ.Բ.Ը. Միութեան նախաինամական դերին թէ՛ Սփիւռքի և թէ՛ Մայր Հայրենիքի ճգնաժամային օրերուն: Եետոյ ներկայացուց Տիար Արշակ Գարակէօզեանը և Վեր. Պետիկեանը, որոնք Վեհափառը ողջունեցին և ջերմ մաղթանքներով արտայայտեցան իր առաքելութեան մասին:

Վեհափառը Ա. Գր. Լուսաւորիչի Ա. Կարգի շքանշանը պարգևեց Տիար Արշակ Գարակէօզեանի և Միութեանս յարգելի Նախագահ Ա. Մանուկեանի, գնահատելով անոնց հանրանուէր ծառայութիւնը: Այս առիթով, Վեհափառը Միութեան գրասենեակին նուիրեց Ա. Էջմիածնի ջրաներկ մէկ նկարը:

Վեհափառը իր հակիրճ պատգամին մէջ, յիշելէ յետոյ, թէ ինք Եգիպտոսի մէջ է որ Միութեանս անդամագրուեցաւ 1956ին, շատ մօտէն հետաքրքրուած է և ծանօթացած Բարեգործականի նախաինամական դերին, մեր ազգի թշուառ և ճգնաժամային օրերուն, ինչպէս ներկայիս ալ, սփիւռքահայութեան ազգապահպանման գործին մէջ: Այս խօսքերով Վեհափառը օրհնեց Հ.Բ.Ը. Միութիւնը և անոր իմաստուն առաջնորդները և կազմակերպութեան հաւատաւոր անդամները:

Ճաշկերոյթի վերջաւորութեան Գերաշնորհ Կոմիտաս Եպիսկոպոս երգեց «Տէր Կեցո՞ւ մաղթանքը»:

Վեհափառը և կեդրոնական Վարչութեան անդամները խուճրով այցելեցին Էմփայր Սթէյթի դիտարանը և 102րդ յարկէն դիտեցին Նիւ-Եորքի ընդհ. տեսարանը:

Պատրճ.— Միութեանս Ապրիլի ճաշկերոյթը և դասախօսական ժողովը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 22ին Միութեանս սեփական Տան մէջ: Ճաշէն յետոյ, Չօրավար Սարգիս Չարգարեան իր բարի գալուստի մաղթանքէն վերջ շնորհակալութիւն յայանեց սպասարկող տիկիններուն: Կրթական յանձնախումբի ատենապետ Տօքթ. Յ. Խաչճեան, պատշաճօրէն ներկայացուց Ուսարէն ճարտարապետ Զաւէն Պայքարը որ հրաւիրուած էր Հայ Ճարտարապետութեան մասին խօսելու:

Բանախօսը Հայկական եկեղեցիներու ճարտարապետական ոճը բնորոշող հինգ կէտեր ներկայացուց, որոնք հետեւեալներն են—1) Գարակերտ Պատեր, 2) Խաչաձեւ Յատակագիծ, 3) Կոնաձեւ Գմբէթ, 4) Կամարակապ Տանիք, 5) Արտաքին ձեւի Պարզութիւն և պատերու վրայ փորագրութիւն: Վերոյիշեալ ճարտարապետական մասնաշատկութիւնները ունեցող հետեւեալ եկեղեցիներու կառուցուածքները ներկայացուց.

Ա. Էջմիածնայ Մայր Տաճարը՝ իր խաչաձեւ յատակագիծով, Գայեանէի Տաճարը՝ իր պարզ ոճով, Հռիփսիմեանց Տաճարը, ի՞նչ համաչափութեամբ և ճարտարապետական կատարելութեամբ, Զուարթնոցը՝ իր բոլորակաձեւ յատակագիծով ու պատի քանդակներով, և Անիի Մայր Եկեղեցին, իր Կոթական ձեւով:

Ներկաներէն շատեր հարցումներ ըրին, որոնց գոհացուցիչ կերպով պատասխանեց տիրոջ Զաւէն:

Մայրերու Օր.—

Հաւաքոյթը սկսաւ Տիկ. Անժէլ Նաթալիի պատշաճ ուղերձով, ուղղուած օրուան Պատուոյ Մօր՝ Տիկին Պայծառ Տիրանի, դրուատելով անոր անձնուէր ծառայութիւնները Բարեգործականի ձեռնարկներու ի նպաստ և Օժանդակ Մարմինին կողմէ գեղեցիկ լանջածաղիկ մը զետեղեց անոր կուրծքին: Օրիորդ Տորիս Ահարոնեան մեներգեց իսկ Տիկին Փլըրի Արապեան, Իսահակեանի «Մայրիկիս» կտորը արտասանեց:

Խօսք առաւ Օր. Ալիս Գասապեան որ ներկայացուց կի՛նը նախաքրիստոնէական շրջանէն մինչև մեր օրերը և անոր կրօնական, քաղաքական և ընկերային մարզերուն:

մէջ ունեցած գործունէութեան մասին խօսեցաւ հանգամանօրէն:

Տէր Բարգէն Հայր դրուատեց հայ մայրերու գործունէութիւնը, և հոգւոց մը արտասանեց մասնաժողովի այն անդամներուն համար, որոնք իրենց մահկանացուն կնքած էին անցեալ տարի:

Սէյնթ-Լուիզ.—

Փետրուար 21ին, տնտեսցաւ Մասնաճիւղի հիմնադրութեան քառասնամեայ տարեդարձը Ս. Շողակաթ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սրահին մէջ: Հաւաքոյթը բացուեցաւ Ամերիկեան Ազգային երգով: Խօսեցաւ Միհրան Քիւփէլեան, Նիւ-Եորքէն, որ յատկապէս ծանրացաւ Միութեան Կիպրոսի Մեղքոնեան Կրթարանի կատարած դերին վրայ: Ապա 40 տարուան անդամակցութեան փառք ստացան երեք անդամներ, 30 տարուան փառք չորս հոգի, իսկ 20 տարուայ անդամակցութեան զարգանիչ՝ երկու հոգի: Արամ Նորսիկեան կատարեց մոմավաճառութիւնը, որմէ գոյացաւ 300 տոլար: Եւ ուրախ միջնոլորտի մէջ սկսաւ ճաշկերոյթը:

Միլվոքի.—

Մասնաժողովիս անդամական ընդհ. ժողովը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 11ին, Ս. Յովհաննէս Եկեղեցիի սրահին մէջ, 39 անդամներու մասնակցութեամբ: Պաղտի քուէով ընտրուեցաւ նոր Վարչութիւնը որ կը բաղկանայ եօթը անդամներէ:

Ժողովէն յետոյ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

Օրլանտ.—

Փետրուար 13ին, Օրլանտոյի Մասնաճիւղը ունեցաւ իր տարեկան ճաշկերոյթը, որուն մասնակցեցաւ գաղութին մեծամասնութիւնը: Ատենապետուհի Տիկին Ա. Մովսէս խօսեցաւ օրուան ձեռնարկի մասին և պատմականը ըրաւ Բարեգործականի կատարած գործերուն և յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Տիկին Տայանա Շահպաղին որ սիրայօժար մասնակցեցաւ մասնաժողովի ձեռնարկին: Տիկին Շահպաղ ծնունդով յոյն է և իր հայ տմուկնոյն հետ Հայաստան քացած և սգեւորուած է Մայր Հայրենիքի

վերելքով: Պէտք է աւելցնել թէ Օրլանտոյի Մասնաժողովը իր հովանաւորած Հայ Դպրոցին Գոթան լրացուցած էր որով Հայ մասնակներու Հայերէնի ուսուցումը ապահովուած: Այս պատեհութեամբ եղան հետեւեալ նուիրատուութիւնները. Պրն. Մակար և Տիկին Հիլ (օտար) 25 ակոս տոլար, Տէր և Տիկին Մելիքեան 50 տոլար ինչպէս և յիշեալներուն կողմէ հազար տոլար՝ նուէր՝ Կեդրոնին:

Տիբրոյիթ.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Տիբրոյիթի Տիկնանց Մասնաճիւղը սկսած է հրատարակել Հայերէն և Անգլերէն լեզուներով մասօրեայ մը՝ Թուրքիկ, որուն նպատակն է շրջանի բազմաթիւ անդամանդամուհիները տեղեակ պահել Միութեան աշխատանքներու մասին: Յաջողութիւն կը մտղթենք մեր Տիկնանցի այս օրինակելի նախաձեռնութեան, յուսալով որ այս գեղեցիկ օրինակը վարակիչ կ'ըլլայ այլ քաղաքներու մէջ:

Ուոքթաուքի Նոր Կելրոնի, ձեռնարկներու յանձնարումը.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Նիւ - Ինկլէնտի Շրջ. Յանձնաժողովը նշանակած է նոր ձեռնարկներու Յանձնարումը մը, որ պիտի ջանայ ընդլայնել Միութեան այս շրջանի հանրային և կազմակերպչական գործունէութիւնը: Այս նորակազմ յանձնարումը արդէն գործի անցնելով ծրագրած է գործադրել հետեւեալ ձեռնարկները.—

- 1) Հայերէն լեզուի դասընթացք, ըսկընակներու և յոռաջացեալներու համար.
- 2) Մրցում հայերէն արտասանութեան, Նիւ - Ինկլէնտի հայ դպրոցներու 10 էն 14 տարեկան աշակերտներու միջև և Առաջին մրցանակ 25, երկրորդ մրցանակ 15, երրորդ մրցանակ 10 տոլար: Արտասանելի կտորն է Յովհաննէս Թումանեանի «Ուխտաւորը»:
- 3) Հայկական տարազի ցուցադրութիւն. որ տեղի պիտի ունենայ Միութեան նոր կեդրոնի Սրահին մէջ:
- 4) Գրադարանի կազմակերպութիւն. կոչ եղած է ընտանիքներու և անհատներու, որպէսզի իրենց արամադրելի գիրքերը նուիրեն գրադարանին:

Ս Փ Ի Ի Ռ Բ

Լոս ԱճճԵԼՈՍ — Յովհաննէս Քիւքճեան ազգայինը 3,000 տոլար նուիրած է Ս. Էջմիածնայ Մայր Տաճարին, զայն օժտելու համար ելիքտրոնիկ սարքաւորում ունեցող զանգերով, որոնք ինքնաշխատ կերպով կը նուազեն Հայ եկեղեցական շարականները:

Փալիֆորնիա . — Յարութիւն Պերպէրեան 3000 տոլար կը նուիրէ Դպրեվանքին մէջ սանի մը կրթութեան ծախքերուն համար:

Տիքսոյիթ . — Յըռարդ Մարտիկեան 25,000 տոլար կը նուիրէ Դիլիջանի մէջ Հաղարծինի պատմական վանքին նորոգման համար:

Սաուքի-Նորվիկ . — Անդրանիկ Սալատուրեան 10,000 տոլար Գայեանէի տաճարին վերանորոգման համար:

Նիւ-Ինկլիցեսի Հ. Բ. Ը. Միութեան Մասնաժողովի նախագահ և Ամերիկեան Բանակի Զօրավար Սարգիս Զարդարեան Վեհափառ Հայրապետին յանձնած է 25000 տոլար, Գեղարդի վանքին բարեգործման համար:

Գ ան ա օ ա , Մ օ ն ք ր Ե ալ . —

Այս տարի Ապրիլ ամսուան 9ին, Y.M.C.A.ի արահին մէջ տնտեսցաւ Հ.Բ.Ը.Միութեան հիմնադրութեան 54րդ տարեդարձը, անդամներու և համակիրներու ներկայութեան: Բանախօսեց Յովհաննէս Տէր Մկրտաիչեան (եգիպտահայ), որ պատմականը ընելով Միութեանս ծնունդին, թուեց Բարեգործականի կատարած մեծ գործերը և զանոնք իրագործող գործիչները: Պ. Վ. Դըշխոյեան կարդաց ինքնագիր ոտանաւոր մը մեծանուն Պօղոս Նուպարի ձօնուած, իսկ,

Պերճ Արազ, արտասանեց Սեւակի «Դրամին Աղօթքը»:

Այս առթիւ Տիկին Կարիպեանի պատրաստած կարկանդակը անուրդի դրուեցաւ և գոյացաւ կտիկի գումար մը, որ պիտի յատկացուի դպրոցական Ֆոնտին:

Հաւաքոյթը փակուեցաւ ուրախ և խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ ապրուած խրախճանքէ մը յետոյ:

Յ օ ն ա ս ա ն , Ս Ե լ ա ն Ի կ . —

Հ.Բ.Ը. Միութեան հովանաւորեալ Թատերական և Մշակութային Միութիւնը, Ապրիլ 24ին, Կիրակի երեկոյ Յովակիմեան շէնքին մէջ կազմակերպած էր Ապրիլեան Եղեռնի սգահանդէսը որուն ներկայ գտնըւեցաւ հոծ բաղմոսթիւն մը: Գործադրուեցաւ պատշաճ յայտագիր մը, նուագով, մեներգով, խմբերգով, ուղերձով ու արտասանութեամբ ճշխացած: Բեմադրուեցան Պ. Քիւրէճեանի գոյգ տրամախօսութիւնները:

Սօսեցան Տեարք Ա. Իսկիճեան, Հմ. Դոյլեան և Յակոբ Վարժապետեան, որոնք վեր առին այդ սեւ օրերու դէպքերը, որոնք յանգեցան մեր վերականգնալ Հայրենիքի այջօրուան պայծառ իրականութեան:

— Բարեգործականի Յուն աստանի Մասնաժողովի կողքին գործող Տիկնանց Օժանդակը 1959ին ունեցած է արդիւնաւէտ գործունէութեան շրջան մը:

Միութեանս թէ Աթէնքի և թէ Սելանիկի մէջ ունեցած առողջապահական և խրնամատարական բոլոր ձեռնարկները կը մատակարարուին Տիկնանց Յանձնախումբերու ձեռքով, այդ նպատակին յատկացուած գումարով: Անոնց խնամքին տարկայ կ'ըլլան չքաւոր հիւանդներ, թոքախտաւորներ, կարօտ ընտանիքներ, տկարակազմ և կարօտ մանուկներ, անկար ձերուներին: Կը կատարեն նաեւ փոշի կաթի բաշխում: Յանձնախումբը տօնական օրերուն կ'այցելէ նաեւ հիւանդանոցներու մէջ գտնուող անօգնական հայերուն և անոնց նուէրներ կը բաշխէ, տկարակազմ դպրոցականներուն կը հայթայթէ ճաշի, երթեւեկի, հազուատի և զիրքերու պէտք եղած գումարները:

Դ Պ Ր Ո Ց Ի Ճ Ա Մ Բ Ա Ն

Խոսք՝ ՎԱՀԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

Երգես. Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Tempo di Marcia

Երգ

ԴԱՇՆԱՄՈՒԳ

The first system of the musical score consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Tempo di Marcia'. The piano part begins with a forte (*f*) dynamic. The vocal line is mostly rests in this system.

The second system continues the vocal and piano parts. The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include *mf* and *rit.* (ritardando). The tempo marking 'a tempo.' appears at the end of the system. The vocal line has a few notes at the end of the system.

The third system features the vocal line with lyrics and the piano accompaniment. The lyrics are:
 Ենք ուրախ ձեռք ձեռքի տըւած, — Եր - գում մի - ա - սին աղ - ջիկ
 The piano accompaniment continues with a steady rhythmic pattern.

ու աբ - ղ ա,յ — փ ը ու - լ ա ծ . է մ ե բ ղ է մ . մ օ բ զ ը ը - կ ի պ է ս բ ա զ ,

Գ ե - ղ ե - ց ի կ ու լ ա յ ն զ ը պ - ը ո - ց ի ճ ա մ - բ ա ն ս

Գ ե - ղ ե - ց ի կ ու լ ա յ ն զ ը պ - ը ո - ց ի ճ ա մ - բ ա ն ս

rit.

poco rit. **sf**

2 Վազում է մեզ հետ, աղմկում առուն,
 Հեզ օրօրում են ծառերը զարման.
 Բոլորիս սրբով կանչում է, ասնում,
 Գեղեցիկ ու լայն դպրոցի համբան:

3 Զգուած է ասնից մինչեւ դասարան,
 Մանուկ օրերի ոսկեհիւս շղթան —
 Այնպէս մտերիմ, այնպէս հարազատ՝
 Գեղեցիկ ու լայն դպրոցի համբան:

— Մարտ 12 ին Սեւանիկի Մասնատո-
ղովի սարքած պարահանդէսը ունեցաւ մեծ
յաջողութիւնն: Հայկական ջերմ մթնոլոր-
տի մը մէջ ներկաները ապրեցան անմո-
ռանալի պահեր:

— Հելենական Ազգային տօնին՝ Մարտ
25 ի առթիւ, Հայ Թատերական - մշակու-
թայինը կազմակերպեց վայելուչ հանդէս
մը և խանդավառ բանախօսութիւններով
1821 ի Հելլէն ազատագրական պայքարը
պանծացուեցաւ:

Անգլիա, Մանչեսթըր.—

Մայիս 7 ին Մասնատողովը ունեցաւ
բացառիկ հաւաքոյթ մը, որուն մասնակ-
ցեցան 80 անդամներ: Մասնատողովի Ատե-
նադպիր Պ. Վահէ Յնտքլեան, ներկաներէն
խնդրեց ի յարգանս ողբացեալ նախկին Ա-
տենապետ Տիար Մարքո Պաքըրճեանի յո-
տընկայս վայրկեան մը լռութիւն, որմէ
վերջ հոգեւոր հովիւ Տէր Աշոտ Քահանան
աղօթքով հաւաքոյթը բացաւ և Միութեան
հիմնադիրներուն հայրենասիրութիւնը և
հեռատեսութիւնը փառաբանեց և կոչ ըրաւ
ներկաներուն՝ «զօրավիգ կենալ այս Միու-
թեան»: Տիար Յնտքլեան, իր ընտիր հա-
յերէնովը բացատրեց Բարեգործականի ա-
ռաքելութիւնը և խօսք տուաւ նաեւ մաս-
նատողովի Ատենադպիր Տիար Մ. Եղուարդի,
որ Հ.Բ.Ը. Միութեան ընդհանուր կազմա-
կերպութեան, անոր մասնաճիւղերուն և
այլ յարակից նիւթերու մասին տեղեկու-
թիւններ տուաւ ու կարդաց նախագահ
Տիար Ալէք Մանուկեանի ճառէն կարեւոր
հատուածներ: Եետոյ տեղի ունեցաւ ճոխ
թէյնասեղան, որուն բոլոր ծախքերը սիրա-
յօթար ընդունեց հոգալ Ատենապետ Տիար
Յնտքլեանը:

Ֆրանսա.—

Հայերէն եւ Ֆրանսերէն դասախօսու-
թիւններ Հայկական ճարտարապետութեան
մասին.— Բնիկ Պոլսեցի, և պոլսահա-
յութեան քաջածանօթ ու առաջին գին-
կոտիպ պատկերազորը և Պոլսոյ հայ և օտար
թերթերը ու գիրքերը վայելչօրէն պատ-
կերազարդող Մկրտիչ Իւթիւճեանի որդին
է Եղուարդ Իւթիւճեանը, Հայկական ճար-

տարապետութիւնը օտարներուն արժանա-
ւորապէս ծանօթացնելու ուխտեալ գործիչը:

Աւարտելէ ետք Պոլսոյ Մխիթարեան վրժ-
և Ռոպերթ Քոլէճը, կ'անցնի Փարիզ և կը
հետեւի Գեղարուեստից Ազգ. Բարձրագոյն
Վարժ.ի դասընթացքին, և կը վկայուի
իբրև կառավարական ճարտարապետ: Վար-
ճատրուած է բազմաթիւ շքանշաններով և
Պատուոյ Լէգէոնի Ասպետի Սաչով: Կը հրա-
տարակէ Ֆրանսերէն «Լը Մօնտ Սու Թերէն»,
ամսագիրը և կ'աշխատակցի իր ասպա-
րէզին յատուկ Ֆրանսական բազմաթիւ
հրատարակութեանց:

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկու-
թեան կողմէ Ս. Էջմիածնայ վերակա-
ռուցման աշխատանքներուն որպէս հսկիչ՝
քանիցս այցելած է Հայաստան և դեռ կան-
գուսն մնացած հայկական կոթողները (վան-
քեր, եկեղեցիներ, ամրոցներ, եւայլն) ու-
սուսնասիրած ու այդ բոլորը բնական գոյ-
ներով նկարելու գաղափարը ունեցած է:

Իրեն վստահուած է նաեւ Երուսաղէմի
Ս. Յարութեան համաքրիստոնէական Տա-
ճարի հայկական բաժնի նորոգութեան աշ-
խատանքները: Հայկական ճարտարապետու-
թեան մասին իր ձեռք բերած նշխարները,
Դ.որդ և Ե.որդ դարերէն սկսեալ, խնամքով
դասաւորած և ամէն մէկը զատ զատ ուս-
ուսնասիրած է, պատրաստելով նաեւ անոնց
իւրաքանչիւրին յատակագիծը:

Ե. Իւթիւճեան դասախօսութիւններ ալ
կը սարքէ հայերէն և ֆրանսերէն լեզու-
ներով Հայ ճարտարապետութիւնը ծանօթա-
ցընելու համար: Անցեալ Դեկտ. 11 ին,
Իւթիւճեան խօսեցաւ այս նիւթին շուրջ
Մարտէյլի Ֆրանսահայ Երիտասարդաց Մի-
ութեան և Ֆրանսական Ֆրամարիոն Ըն-
կերակցութեան միասնաբար կազմակերպած
հաւաքոյթին մէջ:

— Սորպոն մեծ թատրոնին մէջ տեղի
ունեցաւ տասնեւութը ազգերու երգերու և
պարերու շքեղ հանդիսութիւնը, որուն վա-
րիչն է Օր. Հայկանոյ թորոսեան: Մասնակ-
ցողներու մէջն էին յայները, բոլոնիացիք,
վիետնամցիներ եւայլն. Հայկական յայտա-
գիրը գործադրեց Նայիրի երգչախումբը,
ղեկաւարութեամբ Գէորդ Եսնպէկեանի: Բա-
ռաձայն երգուեցան «Աշխոյժ Նաւաստի»,

«Ալտագեազ», «Անոյշ Հայաստան», «Հէյ ճամբաներ» երգերը: Հիւսցումի աղաղակներ կը բարձրանային ամէն կողմէ: Յաջորդեցին Պարեր, Տիկ. Գիւթներեանի «Սօսի» պարախումբին կողմէ: Կը նուազէր Տէտեանի շեփորախումբը: Հայ երգն ու պարը, փառքի օր մը պարգեւեցին մեր ժողովուրդին և ամենազգի երաժշտասէրներուն:

— Մարտիլիոյ մէջ հանրածանօթ դարձաւ Ժանէթ Տէր - Խաչատուրեան իր ցուցադրած կաւէ ծաղկամաններով, պաղամաններով, սափորներով: մասնաւորապէս ուշադրութիւն գրաւած է հայկական սափոր մը և պնակ մը, գեղաքանդակ ողկոյզներով և թռչուններով:

Զուրիցերիա - Ժընեվ.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Եւրոպայի շրջանակի մասնաճիւղերուն հինգերորդ տարեկան ժողովը տեղի ունեցաւ Մայիս 14ին, Ժընեվի մէջ, շնորհիւ տեղւոյն բարեջան Ասենապետին՝ Տիար Շառլ Փիլիպոսեանի գործօն աջակցութեան: Եւրոպայի շրջանակը իր մէջ կը բովանդակէ քսան մասնաճիւղեր, որոնց վրայ աւելցուած են Հայուհեաց հինգ մասնախումբեր: Այս տարուան համագումարին մասնակցեցան 50 ներկայացուցիչներ և Մերձաւոր Արեւելքի իր քննական ճամբորդութիւնէն վերադարձող Տիար Գր. Կիրակոսեան: Համագումարին կը նախադասէր Պ. Զարեհ Նուպար, որ միաժամանակ նախագահն է Կեդր. Յանձնաժողովին, և այժմ հաստատուած Ժընեվի Ժողովը բացուեցաւ Մայիս 14ին, Շաբաթ առաւօտ Պ. Շ. Փիլիպոսեանի բարի գալուստի խօսքով: Ապա Պ. Զարեհ Նուպար կարդաց ուղերձ մը, որով իր ուրախութիւնը կը յայտնէր, տեսնելով որ իր ողբացեալ հօր և անոր գործակիցներուն հիմնած գործը տարուէ տարի կը զօրանայ ու կը ծաւալի, իր բարիքները սփռելով ամէն կողմ: Ժողովի Դիւանի ընտրութիւնէն վերջ, խօսք առաւ Պ. Կիրակոսեան և իր ուրախութիւնը յայտնեց որ Եւրոպայի շրջանակն ալ Ամերիկայի նման կ'ունենայ իր համագումարները:

Կարդացուեցաւ Եւրոպայի Կեդր. Յանձնաժողովին 1959 տարւոյ բարոյական և

նիւթական համարատուութիւնը և միաձայնութեամբ զայն վաւերացուց: Այս համարատուութիւնէն կ'երեւար որ Մասնաճիւղերու սովորական հասոյթներէ (անդամավճար, մուտքի տուրք, եւայլն) գոյացած են երկու միլիոն Գրանֆ կամ 4000 տոլար, և նոյնքան ալ բացառիկ հասոյթ: Ապա խօսք տրուեցաւ Մասնաճիւղերու պատգամաւորներուն, որոնց շարքին Պ.Վ. Շահինեանի՝ Աթէնքէն, որ շահեկան տեղեկութիւններ հաղորդեց Յունաստանի մէջ Միութեան խնամատարական, դպրոցական և օգնութեան գործունէութեան մասին: Եղան առաջարկներ և թելադրութիւններ, որոնք բանաձեւուեցան յատուկ յանձնախումբի մը կողմէ: Այս առթիւ, Պ. Գ. Կիրակոսեան տուաւ բացատրութիւններ Հ.Բ.Մ. Միութեան իրաւական անձնաւորութեան մէջ տեղի ունեցած փոփոխութեան մասին, և յայտարարեց թէ, Ամերիկայէն դուրս, զանազան օրջանակներու ներկայացուցիչներով պիտի գումարուի ժողով մը, բնեւում համար կարգ մը երկիրներու մէջ Միութեան մարմիններու կացութիւնը եւ անոնց տեղական պայմանները նկատի ունենալով՝ պիտի կասարուին կանոնական փոփոխութիւններ Հ.Բ.Մ. Միութեան միասնականութիւնը եւ համահայկականութիւնը անխախտ պահելու առաջադրութեամբ:

Համագումարը փակուեցաւ երեկոյան, փառաւոր ճաշկերոյթով մը, որ ի պատիւ ներկաներուն՝ սարքած էր Ժընեվի Մասնաճիւղը, Օթէլ Տիւ Ռօնի մէջ:

Իսրայելու — Թուրքիա.—

— Օգոստոս 25 ին, Պոլսոյ բացօթեայ թատրոնին մէջ, ժամը 21,15 ին, կայացաւ Մեծ Համերգը, ի նպաստ Պետական Գանձին: Աւելի քան 5000 աղջայիններ փութացած էին ներկայ գտնուելի երաժշտական այս փառաշուք հանդիսութեան: 250 հոգինոց երկսեռ երգչախումբ մը, Պետական Գայլերգով բացումը կատարեց երեկոյթին և գործադրեց յայտագիրը, որ ճոխացած էր մեծ արուեստագէտներու ստեղծագործութիւններով: Իր բարձր ներկայութեամբը, Աթենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը պատուեց այս գնահատելի ձեռնարկը:

— Հոչակաւոր ջութակահար ժիրայր Գանթարճեան, Օր. Անահիտ Աբելեանի հետ Նիւ Եորքի Գառնէկի Հոլին մէջ Պախի «Տուպլ Բոնչէրթօն» նուագած է, մեծ յաջողութեամբ:

— Իրաքահայ տաղանդաւոր ջութակահար Հայկ Պալեան, Պրազիլիա հրաւիրւած է: Հոկտեմբերին Վիեննայի մէջ տեղի պիտի ունենայ իր նուագահանդէսը:

— Օգոստոս 4 ին Պաղտատի Հ.Մ.Ը.Մ. Թատերախումբը իր բացօթեայ թատրոնին մէջ ներկայացուցած է մեծանուն երգիծաբան Յակոբ Պարոնեանի Մեծապատիւ Մուրացկանները, խոսուներամ բազմութեան մը ներկայութեան:

— Ֆրանսահայ տաղանդաւոր երգիչ-երգահան Շարլ Աղնաւոր 4 հոգիւնոց երաժշտախումբով Թեհրան գացած է ծանօթ Դարպանտ պանզոկին հրաւէրով: Մեր հայրենակիցը երգած է նաեւ Շահին և Թագուհին ներկայութեան:

— Պուքրէշի Ստեփան Շահումեան մշակոյթի Թատերախումբը ներկայացուցած է, Գրիգոր Տէր Գրիգորեանի «Սոֆիկի Սիւալը» անուն կատակերգութիւնը: Այս առթիւ յարգանքի ցոյց մը տեղի ունեցաւ մեծարելու համար դերասանուհի Մարիամ Զաքարեանի բեմական յիսնամեայ գործունէութիւնը:

— Հայաստանի շարժանկարի արուեստանոցները 1960 ին ցուցադրութեան հանած են հետեւեալ ժապաւէնները «Բարեկամութեան Զահր», «Առաւօտը», «Վարդագոյն Բաղաքը» եւլն:

— «Ճազը ամառուան մէջ» անուն ֆիլմը ճազի սիրահարներուն համար անգտանելի գործ մըն է, որուն յաջողութեան գլխաւոր ազդակներն են Ճօրճ և Արամ Աւագեան եղբայրները:

— Ամերիկահայ դաշնակահարուհի Յիլիս Թաքաքճեան, Ճաբոնի մէջ շարք մը ըէսիթալներ տալէ վերջ, վերադարձած է իր ծննդավայրը:

— Վ. Բալախայի մէջ տեղի ունեցաւ Շորէնի երկերու նուագածութիւնը՝ դաշնակով, Մրցաշարքին մասնակցեցան բազմաթիւ արուեստագետներ: Առաջին հանդիսացաւ Խտալացի մը, երկրորդը՝ Ռուս մը, երրորդը Հայուհի մը՝ Օրիորդ Տատիանա Աշոտ-Յարութիւնեան:

— Վիգէն Իսախանեան, իրանահայ երիտասարդ ճարտարագէտը Պետութեան կողմէ լոնտոն ղրկուեցաւ, ուսումնասիրելու համար ատոմական գիտութեան նորագոյն նուաճումները: Վերադառնալով իր ծննդավայրը, մասնակցած է Համատանի մէջ տեղի ունեցած համաժողովին, ուր եւ կատարած է հեքթրքրական զեկոյց մը: Մեր հայրենակիցը կը պաշտօնավարէ Իրանի հանքային հարստութեանց հետազօտիչ նախարարութեան մէջ:

— Պէյրութի իտալական Մշակութային Հաստատութիւնը Դեսպանական մրցանակը շնորհեց զեռասի նկարիչ Ասատուր Պզտիկեանի, որ, ի շարս ուրիշներու, իր նկարները ցուցադրած էր յիշեալ հաստատութեան մէջ:

— Յայտնի գրադիտուհի Տիկին Սեզա, իր «Պատնէշ» (1959) գործէն վերջ, այժմ լոյս ընծայած է «Մեղաւորուհին», որ կը րադկանայ նախորդին պէս եօթը պատմուածքներէ որոնք լոյս տեսած են նախապէս Հայրենիք մասագրի ինչպէս նաեւ Նայիրի և Դէպի Երկիր պարբերաթերթերու մէջ: Գիրքը տպուած է Պէյրութի մէջ:

— Յուշամատենան Հ.Մ.Ը.Մ.ի — Հրատարակութիւնն է Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրբոյ, Լիբանանի, և Յորդանանի շրջանային վարչութեան: Կ'ընդգրկէ քառասնամեակ մը, 1918-1958: Աշխատասիրած է Ներսէս արեղայ Բախտիկեան: Գիրքը տպուած է 1958 ին, Պէյրութի մէջ: Ունի ներածական մը: Առաջին գլուխը նուիրուած է հայ մարմնակըրթանքի նախապատերազմեան շրջանին, Բ. գլուխը՝ Սփիւռքի, և Գ. գլուխն ալ Մերձաւոր Արեւելքի իսկ Գ. գլուխը՝ կազմակերպութեան մեքենային: Գիրքը պատկերազարդ է և գեղատիպ:

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՂԻՍԱՐ Հ

Ե Ղ Ի Ծ Է,

Մ Ա Տ Ե Ն Ա Ք Ի Բ Ե. Դ Ա Ր Ո Ւ

Հայաստանի Պետական Հրատարակչական Տունը ի լոյս ընծայած է Ե. դարու ականաւոր պատմիչ, Վարդանանց պատերազմի ռեզյուէնչ երգիչ՝ Եղիշէի նուիրուած մենագրութիւն մը, որուն հեղինակն է բանասիրական գիտութիւններու թեկնածու Վ. Նալբանդեան:

Այս մենագրութեան մէջ հեղինակը սեղանի վրայ դրած է Եղիշէի կեանքի, ժամանակաշրջանին և Վարդանանց պատերազմին հայոց հարցեր, և տուած է ըն-

— ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ.— Հեղինակն է յայտնի փաստաբան Պ. Ստեփան Ծահպազ, Գիրքը տպուած է Պէյրութ, 1959ին Այս հետաքրքրական հատորը, որ 382 էջերէ կը բաղկանայ րամշուած է հետեւեայ գյուխներու. Ա. Կենսագրական գիծեր, Բ. Մարդը՝ Գ. Զօպրապի մէջ, Գ. Գրողը, Դ. Վիպողը, Ե. Անհետցած սերունդ մը, Զ. Հրապարակագիրը և Լրագրողը, Է. Բանաստեղծը, Ը. Ուրուագծողը, Թ. Յեղեփոխականը, Ժ. Կինը՝ Զօրապի գրականութեան մէջ, ԺԱ. Զօրապի մտածումները՝ իր արուեստի գործերուն մասին, ԺԲ. Հայ և Օտար ազգեցութիւններ՝ Գրիգոր Զօրապի գրականութեան վրայ, ԺԳ. Հայեցի նկարագիրը՝ Գրիգոր Զօրապի գրականութեան Անա՛խնամուած աշխատանք մը որ պատիւ կը բերէ իր տքնաջան հեղինակին:

— Հայ գիտուն մը՝ Գեղամ Սարգիսեան հնարեց դեղ մը արեան խլիրդին դէմ: Այս դեղը հեղուկ մըն է, դանազան բոյսերով պատրաստուած եւ կը բազմապակէ արեան կարմիր գնդիկները: Հայ գիտունը մասնակցած է բժշկական համաժողովներու իր գիւտի մասին զեկոյց մը պիտի տայ Լիոնի բժշկական համաժողովին:

թերցողին համար մատչելի բացատրութիւններ:

Վ. Նալբանդեան փաստերով ցոյց կուտայ՝ թէ պատմագիր Եղիշէ իրօք ապրած է և գործած՝ հինգերորդ դարուն, թէ ականասե՛ան է, մասնակիցն է իր կողմէ նկարագրուած դէպքերուն:

Կարգ մը բանասէրներ ջանացած էին ժխտել այդ մեծ երկին պատմագիտական արժանիքները, կասկածի տակ առնել անոր հաւաստի ըլլալը, շեշտը դնելով Եղիշէ գրքին բանաստեղծական կողմին վրայ, նշելով՝ որ ան իր նկարագրած դէպքերուն նկատմամբ ցուցաբերած է «ազգայնական վերաբերմունք»:

Բացառելով Եղիշէի Վարդանանց պատերազմին հայոց դիւցազներգութեան բնոյթը, բանաստեղծական շունչով յատկանշուած, գնահատելով անոր գեղարուեստական կողմը, Վ. Նալբանդեան միաժամանակ Եղիշէի գիրքէն քաղուած փաստերու հիման վրայ ցոյց տուած է անոր պատմագիտական արժանիքները:

Վ. Նալբանդեանի մենագրութիւնը կարեւոր է, քանի որ երիտասարդ բանասէրը, բացի հաւատքի պաշտպանութեան ամենամեծ իրողութիւնէն, պարզ կերպով ցոյց կուտայ նաեւ այդ պատերազմին ընկերային պատճառները, քաղաքական և տնտեսական շարժառիթները:

Պարսկական արքունիքի վտրած հարկահան, յափշտակիչ և իւրացողիչ քաղաքականութիւնը, միւս իրողութիւնն էր, որ կը մղէր Հայերը ընդվզման:

Ուրեմն, նախ հաւատքի, ապա ընկերային, քաղաքական, տնտեսական իրաւունքներու պաշտպանութիւն, ահա՛ առաջնակարգ և հիմնական դրդապատճառները Վարդանանց պատերազմին: Վ. Նալբանդեան իր այս տեսակէտը համոզիչ կը դարձնէ, բազմաթիւ փաստեր հանելով Եղիշէի գործէ՛ն իսկ:

Վկայակոչելով պատմագիրը, հեղինակը ցոյց կուտայ՝ որ ճիշդագործ դարուն ծա՛նր էր հայ գիւղացիի վիճակը, որ հայ նախարարական դասը պարսկական արքունիքի քաղաքականութիւնէն դժգոհ էր: Յազկերաի սահմանած նոր քաղաքականութիւնը կը հարուածէր թէ՛ եկեղեցին, թէ՛ հոգեւորա-

կանները, և թէ՛ իշխանութիւնը, թէ՛ աշխատաւորները»:

Մենազրուածեան հեղինակը կը յանգի այն ճիշդ եզրակացութեան, թէ հայ քրիստոնեաները կը պաշտպանէին թէ՛ իրենց հաւատքը, և թէ ազգային-ընկերային շահերը, օտար նուաճողներու դէմ Յազկերտի քաղաքականութիւնը կը վտանգէր ամբողջ հայութիւնը:

Վ. Նալանդեան ցոյց կուտայ թէ Վարդանանց պատերազմի ժամանակ քրիստոնէական կրօնի բուռն պաշտպանութիւնը Հայերու կողմէ, պաշտպանութիւնն էր բնականաբար, միանգամայն իրենց լեզուին և մշակոյթին, կռիւն էր ընդդէմ պարսիկ յափշտակողներու, յանուն ազգային անկախութեան և ինքնուրոյնութեան:

Վ. Նալանդեանի «Սղիշէ»ն գրուած է պարզ, յստակ լեզուով: Այս մենագրութիւնը կը զօրացնէ աւանդապահ, ազգային բանասէրներու տեսակէտը:

«Մասիս» Վ. ՅՈՎԱՍՏՓԵԱՆ

Սեւրոպ Մառոց բեմի վրայ.— Հայաստանի թատերագիրներէն Ալեքսանդր Արաքըսմանի Մեսրոպ Մաշտոց «Երկունք» թատերախաղը ներկայացուած է Լենինականի Ա. Մուսեանի անուան թատրոնին մէջ, ղեկաւարութեամբ բեմադրիչ Գ. Մկրտիչեանի և արժանացած հանդիսականներու ջերմ ընդունելութեան: Սոյն թատերախաղը, որուն վրայ հեղինակը այնպէս տած է երկար տարիներ, կը ներկայացնէ Մեսրոպ Մաշտոցի կեանքին դրուագները, հայ գիրերու գիւտը, Ն. Դարու սկիզբի Հայաստանի ընկերային-քաղաքական միջավայրը իր գլխաւոր դէմքերով, ներքին հակասութիւններով:

Ուսողութիւնը Հայաստանում.— Գ. Պետրոսեան հրատարակեց արժէքաւոր գիրք մը, որ նուիրած է ուսողութեան պատմութեան քննարկման: Գիրքին վերնագիրն է «Մասեմաթիկան Հայաստանում»: Գիրքը կ'ընդգրկէ շրջան մը որ նախուրաքական դարերէն կը սկսի և կը հասնի մինչև ԺԹ դարու սկիզբը: Հեղինակին նպատակն է հնարաւորութեան սահմաններուն մէջ ցոյց

տայ Հայաստանի ուսողական գիտութեան զարգացումն և տարածման ազդակները:

Հայնիլարմոնիայի նամերգային դահլիճին մէջ, առաջին անգամ ըլլալով նուագուեցու երիտասարդ երգահան Էսկառ Յովհաննէսեանի նոր համերգը, բարդ, դիւցազնաշունչ գործ մը, որ կը հայի մեր ժողովուրդի դժուարին զոյապայքարին, սկիզբէն մինչև մեր օրերը: Առանց մեծ նախաբանի, մեղեդիով կըս կսի այս համերգը և հետզհետէ կը զարգանայ տրամաբանական և կուռ կերպով:

Երեւանի ժամացոյցի գործատուերը կը գտնուի կայարանամերձ Բագու փողոցին վրայ: Այս գործատան մէջ կը պատրաստուին դաստակի ոսկիէ, պլադիէնէ ապարանջաւոր ժամացոյցներ, հայ ոճով փորագրուած և թանկարժէք քարերով զարդարուն: Այս ժամացոյցները Նայիրի պիտակը կը կրեն: Ոսկերչական ամբողջ աշխատանքը հայ վարպետները կը կատարեն:

Գիտութեան ցանաբը.— Զերմ ազգացումով կը համակուիս, երբ կ'անցնիս փարթում բուսականութեամբ պարուրուած Երեւանեան լայն և հանդիսաւոր այն փողոցէն, որ կը կոչուի Փողոց Բարեկամութեան: Գիտութիւններու Հայկական Ակադեմիային գլխաւոր, նորաւարտ շէնքը այս փողոցին մէջ կը դանուի, որուն ճարտարապետն է Պրոֆեսոր Սամաէլ Սաֆարեան: Շէնքին երեք կողմերուն կառուցուող և գիտական տարբեր հաստատութիւններու յատկացուելիք շինութիւնները կ'աւարտին շուտով: Նորաւարտ շէնքին ամրակուռ, մեծ դռնէն կը մտնենք նախասրահ, որուն երկու հանդիպակաց պատերը ծածկուած են մեծադիր յուշարձանական նկարներով, որոնց հեղինակն է Վ. Սաչատուրեան: Չախակողմեան պատին վրան նկարուած է Մեսրոպ Մաշտոց: Իր յաղթ կեցողածքով նստած է ան, ձեռքին՝ վահան մը, որուն վրան արձանագրուած է մեսրոպեան այբուբէնը: Խորքին մէջ կայ կոթող մը, ուրարտական սեպագրերով: Սա կը խորհրդանշէ հայկական մշակոյթի աւելի հին աւանդութիւնները: Հանդիպակաց պատին վրան նկարուած է

Մովսէս Խորենացի, նոյնպէս նստած, աջ ձեռքին մէջ պահած՝ Հայոց պատմութեան իր գիրքը: Պատին վրան մեարսպեան տառերով քանդակուած են Խորենացիի նշանաւոր խօսքերը:— «Զի թէպէտեւ եմք անու փոքր, և թուով յոյժ ընդ փառու սահմանեալ...»

Երածօտութիւնը Հայաստանի մէջ. — Երաժշտութիւնը կատարեալ ծաղկումի մէջ է Հայաստանի մէջ: Նուագահաններու դպրոցը բովանդակ աշխարհի մէջ ծանօթ դարձաւ: Թէ՛ ազգային և թէ՛ միջազգային մրցումներու մէջ կը փայլին հայ ջութակահարները, թաւջութակահարները, դաշնակահարները:

Հայաստանի մէջ ներկայիս գոյութիւն ունին բազմաթիւ երաժշտական վարժարաններ, ուր կ'ուսանին հազարաւոր երիտասարդներ: Երաժշտական նախակրթարանը աւարտող տղաք՝ կը մտնեն երաժշտական երկրորդական վարժարանը: Ո՛չ միայն նուագահաններ և նուագածուներ, այլ և երգիչներ և խմբավարներ կը պատրաստուին այս վարժարաններուն մէջ: Երաժշտական բարձրագոյն ուսում ստանալու համար՝ հարկ է մտնել պետական կոմիտասեան երաժշտանոցը, որ ամբողջ Խ. Միութեան մէջ բարձր դիրք կը գրաւէ: Այստեղ կ'ուսանին աւելի քան երեք հարիւր երկսեռ ուսանողներ:

Նորահաս նուագահաններու, նուագածուներու, երգիչներու շնորհիւ կազմուեցան Հայաստանի Պետական Երգչախումբը, նուագախումբը, բացուեցան սպենդիարեան Օպերան, և պալատի թատրոնը: Անձնակազմերը կը լրացուին երաժշտանոցէն շրջանաւարտ արուեստագէտներով:

Ահա՛ հոյլ մը նուագահաններ և երգահաններ, որոնք Երեւանի Երաժշտանոցին շրջանը աւարտած են. — Աշոտ Սաթեան, Աղեքսանդր Յարութիւնեան, Առնոյ Բաբաջանեան, Եղուարդ Միրզոյեան, Էտկար Յովհաննէսեան, Ծիւան Տէր Թադէոսեան: Կատանդին Օրբելեան, Եուրի Գէորգեան և ուրիշներ: Երեւանի պետական երաժշտանոցին մէջ ներկայիս կ'աշխատին հայ ականաւոր ուսուցիչներ. — Անուշաւան Տէր-Ղեւոնդեան, Գ. Եղիազարեան, Ե. Միրզոյ-

եան, Կ. Զաքարեան, Թ. Ալթունեան և ուրիշներ:

Հայաստան երկիրն է երաժշտութեան, հին, ինքնատիպ աւանդութիւններով հարուստ և ամբողջ աշխարհի մէջ նշանաւոր են հայ նուագահանները և նուագողները:

— Հայաստանի Պետ. Հրատ.ը հրատարակած է Ա. Ծահլերտեանի հմտալից գործը, «Պատմութիւն Հայ Երաժշտութեան» (Ակնարկներ):

Այս գործը կ'ընդգրկէ Ժ.Թ. և Ի. դարերու հայ երաժշտութեան պատմութիւնը: Նախ կը խօսի երաժշտութեան ծագման և զարգացման մասին: Ապա կը խօսի հայ երաժշտութեան մասին, եկեղեցական և ժողովրդական: Երաժշտական մարզին վերայ հայեւոստ զօդերու մասին: Կը նկարագրուին Կարա Մուրզոյի, Տիգրան Չուխաճեանի, Մակար Եկմալեանի գործերը: Կոմիտասի կեանքին և գործին նուերուած է ամբողջ գլուխ մը:

Գիրքը ունի յաւելուած մը, ուր կ'երեւին հայ երաժշտական ստեղծագործութեան նմոյշներ,

Գիրքին հեղինակը, Ա. Ծահլերտեան, երաժշտագէտ-մեկնաբան մըն է, որուն աւանդը ծանօթ է ո՛չ միայն Հայաստանի, այլև ամբողջ Խ. Միութեան մէջ, շնորհիւ ուսումնասիրութիւններու, որոնք կը հետաքրքրեն բոլոր երաժշտասէրները:

«Հայ Երաժշտութեան Պատմութիւնը» երկար տարիներու աշխատանքի մը արդիւնքն է:

— Հայաստան՝ ըստ Հ. Վահան Յովհաննէսեանի, անդամ՝ Վեցեսիկի Մխիթարեան Մխարանուբեան, ճօրհն՝ Մուրաճ Թափայկեան Վարժարանի, այցելած է Հայաստան: Երեւանի ռասիոկայանէն ան իր խօսքը ուղղած է հայերու: Ահա՛ այդ խօսքը՝ ամփոփ. —

Համբոյր հողից. — Երբ շոգեկառքը կանգ առաւ, վարիչը մօտեցաւ ինձ և ըսաւ. «Այստեղ Հայաստանն է»: Իջայ և բազմութեան մէջ համբուրեցի մեր սրբազան հողը, ինձ հետ բերելով բոլոր պանդուխտ հայերուն կարօտը:

«Հանրապետութիւն Հայաստանի».—

Սրբատաշ քարի մը վրայ գրուած էր «Հանրապետութիւն Հայաստանի»։ Ես այնպէս զգացի՝ ինչպէս վերադարձող պանդուխտ որդին՝ իր մօրը գիրկին մէջ։

1936 ին եւ այժմ.—

1936 ին անցած էի այս տեղերէն։ Այն ժամանակ չոքեկառքը հեւալով հազիւ կը բարձրանար Հայկական Բարձրավանդակը։ Իսկ այժմ գեղեցիկ վակոններով ելեկտրաչարժ մեքենան հսկայ օձի պէս արագօրէն կը սողար ձորէ ձոր։

Ալանվերտի Զուլարանները.—

Քիչ ետք՝ Ալանվերտի հսկայ ձուլարանները տեսնուեցան։ Մխանները բռնած էին երկինքը։ Մեքենաները կը ճռնչէին և պողպատը կը ժայթքէր սեւ գետի պէս։

Մենք բարձրացանք Կիրովական, երբեմնի անշուք քաղաքը։ Ճաշակաւոր շէնքերով, լայն պողոտաներ՝ հոծ կանաչութեան մէջ, զուխցիակաւ քաղաք մը դարձուցած էին այս հարիւր հազարէ աւելի բնակչութեամբ քաղաքը։ Դարձեալ գործատուներ, դարձեալ կեանքի եռուզեր, և ո՛րքան ամառնային հանգստացողներ կային։

Լեցինական, գիւղեր, այգիներ.—

Երեւեցաւ Լենինականը, հայ ճարտարարուեստի ուրիշ մէկ խոշոր կեդրոնը։ Գիւղեր և գիւղեր զբոսած Արարատեան դաշտին մէջ, ոռոգուիներու ցանցերով՝ քարոտ դաշտերը դարձեր են զուարթ, պտղաբեր այգիներ։

Երեւան՝ վարդագոյն քաղաքը.—

Մօտեցանք Երեւանի Արեւը Արարատի գագաթին էր, իոկ դիմացը՝ Արազածը փռուած։ Անոնց շուքին մէջ, կարծես ոսկեղէն կողովի մը մէջ, կարմիր վարդեր հաւաքուած ըլլային։ Այդ Երեւանն էր, վարդագոյն քաղաքը։ Քառասուն տարի առաջուան, պարսկական ոճով հիւղաւանը, 1936 ին իմ տեսած տակաւին անկերպարան քաղաքը՝ հրաշքի ոյժով փոխուած է։

Կայարանը, հրապարակը, արձանը.—

Շոգեկառքը կանգ առաւ գեղեցիկ կայարանին առջեւ։ Մուտքը շքեղ էր, լայն դահլիճներով։ Հրապարակին վրայ Սասունցի Դուռիթ տպաւորիչ արձանը ձիով կը թռչէր դէպի յաղթանակ։

Երազ մը կարծես.—

Լայն պողոտաներէն անցնելով մտանք կեդրոնական հրապարակը, ուր կը գտնուի Արմենիա պանդուկը։ Ձէի հաւատար անջքերուս Խնչպէս կարելի էր հազիւ 24 տարուան մէջ այսքան շքեղ քաղաք մը կառուցանել։ Երազ էր ինձ համար։

Հայկ. նախարապետութեան դրոմբ.—

1936էն մինչեւ 1960 կործանարար պատերազմէն ետք, հայ բազուկն ու հանձարը, խանդավառ հօգիով, համեստ բանուորը և ճարտարապետը կողք-կողքի և քար առ քար կերտած են Երեւանը։ Ամէն կողմ հայկական ճարտարապետութիւնն էր իր խոր դրոմբ դրած, քանդակուած պատուհաններով և դռներով։

Կը տեսնուի Երեւանը.—

Քաղաքը անարգել արշաւած է բլուրէ բլուր։ Տարածած է իր թեւերը դէպի հեռաւոր բարձունքները և տակաւին մեքենաներ ճամբայ կը բանան նոր թողեր ստեղծելու։ Պալատ՝ պալատի կողքին կը բարձրանան, նոր բնակարաններ տալու աճող բազմութեան, և անոնց մօտ շուրջ 250 գործատուներ, իրարու թիկունք տուած, անընդհատ կ'աշխատին։ Կը շնչէ Երեւանը, իր սիրտն ուժգին կը բաբախէ և հաւատքով կը նայի դէպի ապագան։

Ոսկեղէն ալիսի մը նման.—

Կեդրոնական հրապարակը հսկայ՝ ոսկեղէն ալիսի կը նմանի, ուր կը ցոլան զուտ հայկական ոճով հինգ շքեղ պալատներ։ Կարծես հինգ հսկաներ ըլլային, ճիւս սեղանի մը շուրջ նստած։ «Մասիս»

Սիկսրական մեքենաներ.—

Երեւանի ելեկտրական մեքենաները արժեւորուած են միջազգային շուկաներու վրայ։ Արտասահմանեան երեսուներեք երկիրներ կ'ընդունին արդէն այդ մեքենաները։

Հ. Մ. Ը. Մ. - ՆՈՒՊԱՐԻ 1959-1960

ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

— 1959-1960 տարեշրջանին Հ.Մ.Ը.Մ.-

— Հ.Մ.Ը.Մ - Նուպարի ներկայ վարչութիւնը որը ընտրուեցաւ 18 Մայիս 1959ին տեղի ունեցած Ա. Անդամական Ընդհանուր ժողովին կողմէ, երկու տարուան շրջանի մը համար իր դիւանը կազմած է հետեւեալ կերպով. Պրն. Պերճ Եագուպեան՝ Ատենապետ, Պրն. Յովհաննէս Բենետեան՝ Փոխ.ատենապետ, Պրն. Յակոբ Էքսէրճեան՝ Ատենադպիր, Պրն. Ազատ Պողիկեան՝ Փոխ.ատենադպիր, Պրն. Միհրան Էթմէքճեան՝ Գանձապետ, Պրն. Վահէ Ըագուպատարեան՝ Փոխ.գանձապետ, Պրն. Սարգիս Սրէնճեան՝ Գոյքապահ, Պրն. Պերճ Սէտէֆճեան՝ Փոխ.գոյքապահ, Պրն. Զաւէն Բեսէճեան, Յակոբ Զայլապեան, և Միհրդատ Պոյաճեան՝ Խորհրդականներ: Հաշուեքննիչ ընտրուեցաւ, ընդհանուր ժողովին կողմէ՝ Պրն. Կարօ Նէրէտեանը:

— Ընտրութեանց թուականէն մինչեւ 30 Ապրիլ, 1960, երբ կը վերջանայ ելեւմտական տարին, Վարչութիւնը գումարած է 46 նիստեր և Յանձնախումբերու բազմաթիւ ժողովներ, ինչպէս Անդամարշաւի, Մարզականի, Խճանոցի, Յայտագրի, Մանուցման, Շինարարութեան և Պաշտօնէութեան: Սոյն Յանձնախումբերը մեծ մասով կազմուած են վարչական անդամներէ, օժանդակութեամբ որոշ թիւով գործօն անդամներու:

— Կազմուած է նաեւ Տիկնանց Յանձնախումբ մը, Ատենապետուհի ունենալով Տիկ. Վերժին Մարտիրոսեանը: Սոյն Յանձնախումբը իր շատ թանկագին և օգտակար օժանդակութիւնը կը բերէ Հ.Մ.Ը.Մ - Նուպարի գործունէութեան, մանաւանդ հանդէսներու և երկկոյթներու առթիւ:

— Մայիս 1959ին Հ.Մ.Ը.Մ.-նուպարը ունէր ընդամէնը 60 անդամակցութիւն, իսկ Ապրիլ 1960ին այդ թիւը հասած է 130 ի — 90 ընտանիքի և 40 ընկալի ներկայիս զարկ կը տրուի այս թիւը աւելի եւս բարձրացնելու:

Նուպարը ունեցած է 82 Պասքէթ - Պոլ խաղացող մարզիկներ և մարզիկուհիներ: Յոյս կայ ապագային այս թիւը աւելի եւս աճեցնելու: Նայն տարեշրջանին թէ՛ արական և թէ՛ իգական Պասքէթ-Պոլի խումբերը փայլուն արդիւնքներ ձեռք բերած են: Արական առաջին խումբը Ողբ. Ս. Բեսէճեան մրցաշարքին առաջնութիւն շահելով արժանացաւ սոյն մրցաշարքի բաժակին: Դարձեալ արական առաջին խումբը Գահիրէի Պասքէթ - Պոլի Ծէտէրասիոնի Առաջին դասակարգի պաշտօնական մրցաշարքին դասուեցաւ Գահիրէի 6 լաւագոյն խումբերու կարգին: Գալով իգական խումբին կազմուած բոլորն ալ երիտասարդ ոյժերէ, առաջին անգամ ըլլալով մասնակցեցաւ Գահիրէի պաշտօնական Բ. դասակարգի մրցութեանը և յաջորդաբար յաղթանակելով 8 խումբերու, առանց որեւէ պարտութիւն կրելու, հանդիսացաւ նոյն դասակարգի ախոյեան: Կան նաեւ արական երկրորդ և երրորդ խումբեր ևս: Երկրորդը կազմուած է 18 տարիքէն վար պատանիներէ իսկ երրորդը կազմուած 16 տարիքէն վար պատանիներէ: Պասքէթ - Պոլի շարժումը կը վարէ Մարզիչ Պրն. Շահէն Շամլեանը, անձնուրացօրէն:

— Զարկ կը տրուի նաեւ աթլէթիզմի: Այս ուղղութեամբ բաւական գործ առաջ տարուելի սկսած է և որոշ աթլէթիզմի սարքաւորումներ արդէն իսկ գնուած են: Ինչպէս նաեւ մարզիչի մը աջակցութիւնը ձեռք բերուած է: Ծնութեանը եւս չէ մոռցուած և արդէն իսկ Հելիոպոլոս ընկերութեան դաշտին գործածութեանը համար արտօնութիւն ստացուած է:

— Սկսուածիզմը իր մեծ բաժինը բերած է Հ.Մ.Ը.Մ - Նուպարի գործունէութեան: Կան 3 խումբեր որոնք կը հաշուեն մօտ 140 սկսուած և գայլիկ, ընդդէմ 60 ի Մայիս 1960ին: Անցնող տարեշրջանին վերելի 3

խուժբերը ունեցած են մօտ 200 հաւաքայիններ, երկու ամառնային բանակուսներ Աղեքսանդրիա, և ուրիշ այլ բանակուսներ, դաշախարոյկներ, ճաշասեղան, եւ այլն: Իսկ Գ. Սոմբըր պաղպաղակասեղան մը կազմակերպեց ի պատիւ Հայ շրջանաւարտներուն: Այս տարի Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի սկսուած շարժումը կը թեւակոխէ իր Իսանը - հինգ ամեակը: Կազմակերպուելու վրայ է Հետազօտիչներու Բարեկամներու խմբաւորումը որուն միջոցաւ կ'ակնկալուէր բարոյական յաջողութիւն և հետազօտչական շարժման ծաւալումը: Իրենց խցիկներուն շինութեանը համար Սկսուածները ծախսած են Ե.Ո. 693,5: Այս գումարին Ե.Ո. 484 գոյացած է նուէրներէ, իսկ տարբերութիւնը Ե.Ո. 209,5 սկսուածական սնտուկէն: Սկսուածական շարժումը կը վարէ Սկսուածական շրջանային Պատուիրակ Պրն. Թումիկ Սէտէֆեանը, որ ջանք չխնայեր այս շարժման յաջողութեանը համար:

— Երիտասարդական շարժման նկատմամբ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի վարչութեան առաջին նպատակակէտը եղած է բարոյական յաջողութիւնը և բարոյական բարձր ոգին քան թէ մարդադաշտի յաջողութիւնները, կամ թիւերու և թուանշաններու առաւելութիւնը:

— 1959-1960 տարեշրջանին Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարը ունեցած է 28 այլ և այլ ձեռնարկներ ինչպէս Պարահանդէս, Պարանցիկ Երեկոյթներ, Սինեմա, Պաշար, Պասքէթ-Պոլ, Շամ էլ Նէսիմ, եւ այլն Մարզարանի շինարարութեան և գեղեցկացման համար ծախսուած է Ե.Ո. 4201:

— Մայիս 1959ին Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարը ունէր Ե.Ո. 225 պարտք: Իսկ ելեւմտական տարւոյ վերջաւորութեան, այսինքն Ապրիլ 1960ին, այս պարտքէն մնացած է միայն Ե.Ո. 58, Հոս տեղին է յիշել թէ Մայիս 1959ին նորընտիր վարչութիւնը իր անդրանիկ նիստը գումարած է քարիւղէ ճրագի լոյսով, որովհետեւ միութիւնը պարտքի տակ ըլլալով չէր կարողացած ելեքորական հոսանքի սպասման իր պարտքը վճարել, և հետեւաբար ընկերութիւնը հոսանքը կտորած էր:

Ամառուան եղանակին առթիւ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի վարչութիւնը գեղեցիկ զազափարը ունեցած է Երեքշաբթի և Ուրբաթ իրիկունները ճաշի սպասարկութիւն հաստատելու իր մարզադաշտին մէջ, այդպէսով պատեհութիւնը տալով իր անդամ-անդամուհիներուն վայելելու ընտանեկան մթնոլորտի մէջ հաճելի ժամանց մը:

— Անցեալ տարեշրջանին Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին եղած են հետեւեալ նուէրները:

- 10 հովանոց և 10 սեղան Պրն. Յակոբ Զայլապեանի կողմէ,
- 60 աթոռ և 20 սեղան Պրն. Մարտիկ Թաթիկեանի կողմէ,
- 10 ստընոց սառցարան մը Պրն. Մամաս Գալփաքճեանի կողմէ,

Պոհանոցի զանազան պիտոյքներ, Պրն. Պերճ Եագուպեանի կողմէ:

— Իր ծրագրերներուն մէջ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի վարչութիւնը առաջին կարգի կարեւորութիւն կուտայ կազմակերպուած մշակութային շարժման մը: Այս ուղղութեամբ մօտ տապալային պիտի ստեղծուի Մշակութային Յանձնախումբ մը որը պիտի կարողանայ աւելի մօտէն և կանոնաւորապէս զբաղիլ մշակոյթով, այսպէսով միացունելով առողջ միտքը առողջ մարմին և առողջ բարոյականին:

— Կը մաղթենք որ մօտ ատենէն Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարը օժտուի սրահով, որը կարենայ պարփակել հաւաքավայր, քրատարան, բժմ եւ այլն. այդպէսով աւելի եւս կարելիութիւնը կ'ունենայ աւելի մեծ թիւով երիտասարդներու ջամբելու բարոյական և ազգային բարձր դաստիարակութիւն մը, մաքուր մթնոլորտի մէջ:

— Կը խոստանանք տապալային դարձեալ անդրադարձնալ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի գործունէութեանը մասին:

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գահիրէի Հ.Բ.Ը. Միութիւնը, իր հովանիին տակ կազմած է ԵՐԻՏՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆը, որ կը բաղկանայ Միութեան երիտասարդ անդամներէն, դպրոցական թէ արհեստաւոր, որոնք կը ձգտին իրենց ազգային եւ ընդհանուր զարգացման, վայելելով Միութեանս նիւթական եւ բարոյական քաջալերութիւնը:

Մշակութայինը երկու ձեւով կը հետապնդէ իր առաջադրանքերը.— ա) Ձմեռնային շրջանին, ամէն ուրբաթ երեկոյ, դասախօսութեանց շարք մը կազմակերպած կ'ըլլայ, որ հայագիտական է անշուշտ. այսպէս ան մեր նոր սերունդին ներկայացուց Հայոց Պատմութեան, Հայոց Մտեանագրութեան եւ Հայ արժէքներու մասին խիստ հետաքրքրական դասախօսութիւններ. խօսեցան, Տեարք Արշակ Այլոյաճեան, Քերովրէ Կոստանդեան եւ Արտաշէս Դարտաշեան: Ձմեռնային դասախօսութիւնները կը սկսին Հոկտեմբերի կիսուն, եւ նոր դասախօսին ընտրութիւնը կը կատարէ մասնաժողովը:

բ.) Ամառնային եղանակին կը կազմակերպուին զանազան հաւաքոյթիներ, որոնք կը վերջանան ընկերական ժամանցներով: Դասախօսները՝ իրենք, երիտասարդ-երիտասարդուհիներն են, որոնք կ'ընտրեն իրենց նիւթը եւ կը խօսին կամ մը կարդան: Տեղի կ'ունենան նաեւ հաւաքական պոէտներ, եւ այլն: Ատենաբանական այս վարժութիւնները կը նպաստեն մեր նոր սերունդի յառաջդիմութեան. զանոնք կը մղեն նոր ճիգերու, ուսումնասիրութեանց, ի մասնաւորի հայագիտական մարզին մէջ, կ'ընդլայնեն անոնց ազգային, պատմական եւ զրական կեանքի մասին ձեռք բերած ծանօթութիւնները, եւ կ'ոգեւորեն անոնց մտածումները՝ իբր օրինակ ունենալով ո՛չ միայն Բարեգործականի, այլ եւ Հայ Ժողովուրդի բոլոր մեծագործ զաւակներու զոհաբերող կեանքը:

Երիտասարդացը ունի իր յատուկ

վարչութիւնը եւ իբրեւ վերին հսկող, Օրիորդ Ովսաննա Դարտաշեանը, նախկին ուսուցչուհի, որուն ամբողջ կեանքը եղած է նուիրում հայ դպրոցական սերունդին համար:

Ամառնային դասախօսութիւններէ եւ ընկերային ժամանցներէ զատ, կը կազմակերպուին նաեւ զրօսապոյտներ: Ամառնային դասախօսութիւնները այս տարի սկսան Յուլիս 15ին:

Առաջին դասախօսութիւնը կատարեց Ամերիկեան համալսարանի այս տարուան փայլուն շրջանաւարտներէն՝ Երուանդ Թերզեան, որ խօսեցաւ Արեգակի մասին գիտական ուսումնասիրութեան մը նիւթին շուրջ: Դասախօսը տուաւ հետաքրքրական ծանօթութիւններ արեւի կազմութեան մասին, նշելով անոր կատարած դերը Տիեզերքի մէջ:

Երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 29 Յուլիսին: Դասախօսն էր եգիպտական համալսարանի եգիտական Պաքիլթէի ուսանողներէն Պերժ Մարտիրոսեան, որ մեզի իր բոլոր մանրամասնութեանց մէջ ներկայացուց ուսանողներու կեանքը եգիպտական համալսարանէն ներս, հետաքրքրական եւ հաճելի դրուագներով:

Յրրորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ Օգոստոս 5ին: Դասախօսն էր Մկրտիչ Սվաճեան Գահիրէի Սէնթ ձօրճ եւ Պէյրութի Ատուածաբանական վարժարանէն. դասախօսութեան նիւթն էր Գիտութիւն եւ Կրօն: Դասախօսը, ինչպէս ինքն ալ յայտարարեց, կրօնական ակնոցով մօտեցաւ իր նիւթին եւ հայ քրիստոնիայի մը վայել ջերմեռանդութեամբ պաշտպանեց հոգեւոր կեանքի գեղեցկութիւնները եւ վսեմ ձգրտումները:

Օգոստոս 12ին տեղի ունեցաւ չորրորդ դասախօսութիւնը: Օրուան դասախօսն էր Կիպրոսի Մելքոնեան հիմնարկութեան սաներէն Նշան Չէչճէնեան, որ խօսեցաւ Մելքոնեան Հաստատութեան Ներքին Կեանքի մասին: Բանախօսը մեզի հակիրճօրէն ներկայացուց Սփիւռքի կրթական այս մեծ

հաստատութեան սաներուն կեանքը, իր ալլազան դրուագներով, ինչպէս կրթական, մարզական, երաժշտական, մշակութային, լսարանական, առողջապահական, կարգապահական, ապրելակերպի, զբօսանքի եւ այլ յարակից մարզերու առնչութեամբ: Շատ ուրախ եղանք լաւապէս գնչնալով այս ազգային հիմնարկութիւնը, որ տարիներէ ի վեր կը գործէ, հայրենասէր ազգայիններ պատրաստելով սփիւռքէ մէջ:

Հինգերորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 26 Օգոստոսին: Բանախօսեց Օր. Թերէզ Պարսոյեան, Սէնթ-Գլէրզ անգլիական վարժարանի փայլուն շրջանաւարտուհի: Բանախօսութեան նիւթն էր, Նահատակ բանաստեղծ Սիամանթօյի կեանքն ու Գործը: Օրիորդ Պարսոյեան կը նախընտրէ գրական նիւթերը եւ յատկապէս մեր նահատակ գրագէտներու ստեղծագործութիւններով կը հետաքրքրուի: Դասախօսութիւնը որ կատարեց, պատրաստած էր մեծ խնամքով եւ ներկայացուց մաքուր հայերէնով:

Վեցերորդ դասախօսութիւնը կատարեց Արա Պոյաճեան, 23 Սեպտեմբերին, նիւթ ունենալով Հին եգիպտոսի հելոթիւնները: Մեր դասախօսը երկրորդ անգամ ըլլալով խօսք կ'առնէ մեր հաւաքոյթին մէջ, արտայայտուելու համար պատմական եգիպտոսի փառաշուք քաղաքակրթութեան մասին: Ինք շատ կը սիրէ այս նիւթը, եւ պարապ ժամանակը կը տրամադրէ խորանալու համար իր նախասիրած նիւթին մէջ. արդարեւ իր երկրորդ բանախօսութեամբ մեզի այն հաւատքը ներշնչեց որ կը պատրաստուի ապագայ եգիպտաբանը իր մէջ, որուն համար շատ ուրախ ենք: Մեր երիտասարդ բանախօսը շուրջ ժամ մը խօսեցաւ Վերին եգիպտոսի մէջ յայտնարարութեամբ յիշատակարաններու մասին եւ տուաւ նաեւ իր այցելուի տպաւորութիւնները: Այս խիստ հետաքրքրական դասախօսութեան յաջորդեց Երիտասարդացի կազմակերպած մեծարանքի եւ յարգանքի ցոյցը ի պատիւ ազգային մեծ բարերար եւ գիտնական Տիար Վարդգէս Մկրտիչեանի, որ բարեհաճած էր ներկայ գտնուիլ օրուայ հաւաքոյթին:

Պ. Վարդգէս Գարտաշեան քանի մը խօսքով ներկայացուց օրուայ հիւրը: Մշակութայինի ատենապետ Պերճ Մարտիրոսեան, ի դիմաց Երիտասարդաց Մշակութային Մարմինի կարգաց գեղեցիկ ուղերձ մը, Օր. Թերէզ Պարսոյեան Յով. Շիրազիէն արտասանեց տպաւորիչ քառեակ մը: Օր. Արշալոյս Տէր Պետրոսեան մենեքեց «Ես իմ անուշ Հայաստան»ին, «Չարենցի, եւ Միքայէլ Ժամկոչեան» ձեռնագրանակի վրայ նուագեց Երազը:

Ներկայ էր նաեւ եգիպտահայ մտաւորականութեան նահապետը՝ Արշակ Ալպոյաճեան, որ կարճ բայց ազդու եւ բովանդակալից ատենաբանութեամբ մը ներկայացուց մեր պատուական հիւրը: Վերջին խօսողը եղաւ նոյն ինքն բարերար Տիար Վարդգէս Մկրտիչեանը որ իր անհուն գոհունակութիւնը յայտնեց տեսնելով մեր երիտասարդութեան կենսունակ եւ ազգային ոգիով ներշնչուած գործունէութիւնը, տուաւ մեր ամերիկահայ եղբայրներու, անոնց հանրային մշակութային եւ ազգային կեանքի մասին արտասանուիչ տեղեկութիւններ, եւ ամերիկահայ նոր եւ թանկագին սերունդը հայութեան ծոցին մէջ պահպանելու նպատակաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան կատարած գոհողութեանց մասին արտայայտուեցաւ: Հաւաքոյթը փակեց Ատենապետ Պ. Մարտիրոսեան, որուն խնդրանքին ընդառաջելով մեր յարգելի հիւրը նկարուեցաւ վարչութեան եւ ներկաներու հետ: Այս պատեհութեամբ կատարուեցաւ վայելուչ մեծարանք, սպասարկութեամբ մեր ժրջան անդամուհիներու:

Յօթերորդ դասախօսութիւն, — Սեպտեմբեր 30ին, Ուրբաթ օր տեղի ունեցաւ Գրդ եւ վերջին դասախօսութիւնը, որ նուիրուած էր Երզնկայի շատակ Եղիշէ Պատրիարք Դուրեանի: Դասախօսեց իր գրական հակումներով ու ճաշակով ծանօթ պատուական հայուհի մը՝ Օրիորդ Լուս Կոկիկեան, որ աւելի քան երեք քառորդ ժամ, մաքուր հայերէնով մը պատկերացուց մեծ եկեղեցականին կեանքն ու գործը, իր շատ մը հետաքրքրական դրուագներով: Հոծ թիւով ներկայ երիտասարդութիւնը հաճոյքով ունկնդրեց այս շատ գնահատելի

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԱՐՄԱՒԱԶՂԻ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՐՅՈՒՄԻՆ
ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Հ.Բ.Ը. Միութեան Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովը, անցեալ տարուան Մարտին սկիզբը կազմակերպած էր Արտաւազդ Գույում-նեան Թատերական Մրցում մը ինքնատիպ թատերախաղերու հա-մար, հայերէն եւ անգլերէն լեզուով:

Ինչպէս յայտարարուած էր, իւրաքանչիւր բաժնի մէջ առաջին հանդիսացողին պիտի տրուէր 375 տոլար մրցանակ մը եւ թե՛ դասական կազմերը իրենց կը վերապահէին մրցանակ տալու կամ մերժելու իրաւունքը: Արդ, մինչեւ մրցումին պայմանաժամը, 30 Դեկտեմբեր 1959, Ամերիկայէն եւ ուրասսահմանէն սացուեցան 40 հայերէն եւ 11 անգլերէն լեզուով գրուած թատերախաղեր, որոնք առ ի քննութիւն յանձնուեցան պատկան մարմիններուն, անոնց հեղինակներուն ինքնութիւնը առանց յայտնելու: Հայերէն բաժնի դասաւորներն էին Բենիամին Նուրիկեան, Սուրէն Մանուկեան եւ Յակոբ Ասատուրեան, իսկ անգլերէն բաժնի դասաւորները՝ Նոնա Պալաքեան, Մարգրիթ Յովսէփեան եւ Վահան Սիւնի:

Հայերէն բաժնի մէջ ներկայացուած ձեռագիրները քննելէ ետք, դասական կազմը որոշեց երկու մրցանակ տալ. *Առաջին մրցանակին* նշանակելով 250 տոլար եւ *Երկրորդ մրցանակին*՝ 125 տոլար: Ա. մրցանակը շահեցաւ Գրիգոր Վահան, Փարիզէն, իր ՄԵՐ ԿԵԱՆ ՔԸ (ողբերգութիւն 4 արար) եւ Բ. մրցանակը՝ Աբախի Օհանեան, Գահիրէէն, իր ՄԱՆՉ ԹԷ ԱՂՋԻԿ (3 արար) գործերուն համար:

Այս առթիւ ի սրտէ կը շնորհակտրենք մրցանակի արժանացած հեղինակները եւ մեր խօրին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք Գասական կազմի յարգելի անդամներուն:

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողով

բանախօսութիւնը, եւ ներկաներ ջերմապէս շնորհակտրեցին յարգելի բանախօսու-հին:

Երիտասարդացի Ժրաջան տտենադըպ-րուհին՝ Օրիորդ Պարսոյեան տպաւորիչ կերպով կարդաց Սրբազանին Անառակը եւ

հաւաքոյթը փակուեցաւ Տիար Ատենապետին շնորհակալութեան խօսքերովը:

Յառաջիկայ Հոկտեմբերին կը սկսի Հայագիտական դասախօսութեան շարքը:

Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԺԷ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ահաւաստիկ ցանկը այն Հայ մարզիկներունց որոնց իրենց պատուաբեր մասնակցութիւնը բերին Հոռոմի մէջ տեղի ունեցած 17րդ Ողիմպիական խաղերունց.—

Հայաստան

1. Աղարեան Ալպեր Մարմնամարզ
2. Աղնաւորեան Ալպեր »
3. Ալաճաճեան Արմենակ Պասքէտ
4. Ենկիպարեան Վարդան Կռփամարտ
5. Մուշեղեան Նորայր Ըմբշամարտ
6. Յովսէփեան Վարդան Գուշտ
7. Նովիկեան Իկոր Արդիական մրցումներ
8. Ոսկանեան Էրա Ոստում, Վազք
9. Չեռնիկեան Վալենդինո Սուսերամարտ
10. Զահուկեան » »

Ռուսիա

1. Անտոնեան Վ. Լողարշաւ
2. Գարագաշեան Սուզոում

Ուրաղիա

1. Աբովեան Եսերի Լողարշաւ
2. Տէր Յովհաննէսեան Իկոր Մէկ քայլ ոստում

Վրաստան

1. Չաչկեան Ռափայէլ Մանրութիւն վերցնել
- Իրան
1. Թամբազեան Հենրիկոս Մանրութիւն
2. Ղազարեան Վաղրիկ Կռփամարտ
- Ֆրանսա
1. Շախաւորեան Պողոս Արդելարշաւ 3000 մ
2. Մանուկեան Տիգրան Հոքի
3. Պողոսեան Հայկ Նաւարշաւ

Ա.Մ.Հ.

1. Գաւլաքեան Աւետիս Ոտնադուռնդ

Ա.Մ.Ն.

1. Թոփեան Կարի Սուզոում

Այս հրատարակութիւնը վճարովի չէ
 Ենթահակալութեամբ կ'ընդունինք նուէրներ, մեր այս
 ձեռնարկը աւելի նոյն եւ ժամեկան ընծայելու համար:
 — Ասանալու համար դիմել խմբագրութեանս —